Karayolları Trafik Kanunu

(Resmî Gazete ile yayımı : 18.10.1983 Sayı : 18195)

Kanun No. 2918

Kabul tarihi : 13 . 10 . 1983

BİRİNCİ KISIM
Genel Esaslar

BİRİNCİ BÖLÜM
Amaç ve Kapsam

Amaç

MADDE 1. — Bu Kanunun amacı, karayollarında, can ve mal güvenliği yönünden trafik düzenini sağlamak ve trafik güvenliğini ilgilendiren tüm konularda alınacak önlemleri belirlemektir.

Kapsam

MADDE 2. — Bu Kanun, trafikle ilgili kuralları, şartları, hak ve yükümlülükleri, bunların uygulanmasını ve denetlenmesini, ilgili kuruluşları ve bunların görev, yetki ve sorumluluk, çalışma usulleri ile diğer hükümleri kapsar.

Bu Kanun, karayollarında uygulanır. Ancak aksine bir hüküm yoksa;

a) Karayolu dışındaki alanlardan kamuya açık olanlar ile park, bahçe, park yeri, garaj, yolcu ve eşya terminali, servis ve akaryakıt istasyonlarında karayolu taşıt trafiği için faydalanılan yerler ile,

b) Erişme kontrollü karayolunda ve para ödenerek yararlanılan karayollarının kamuya açık kesimlerinde ve belirli bir karayolunun bağlantısını sağlayan deniz, göl ve akarsular üzerinde kamu hizmeti gören araçların, karayolu araçlarına ayrılan kısımlarında da,

Bu Kanun hükümleri uygulanır.

İKİNCİ BÖLÜM
Tanımlar

Tanımlar

MADDE 3. — Bu Kanunda kullanılan terimlerin tanımları aşağıda gösterilmiştir.

Trafik : Yayaların, hayvanların ve araçların karayolları üzerindeki hal ve hareketleridir.

Karayolu : Trafik için, kamunun yararlanmasına açık olan arazi şeridi, köprüler ve alanlardır.

Karayolu yapısı : Karayolunun kendisi ile karayolunun üstünde, yanında, altında veya yukarısındaki; ada, ayırıcı, otokorkuluk, istinat duvarı, köprü, tünel, menfez ve benzeri yapılardır.

Mülk : Devlete, kamuya, gerçek ya da tüzelkişilere ait olan taşınmaz mallardır.

Karayolu sınır çizgisi : Kamulaştırılmış, kamuya terk veya tahsis edilmiş karayolunda; mülkle olan sınır çizgisi,

Diğer karayollarında; yarmada, şevden sonra hendek varsa hendek dış kenarı, hendek yoksa şev üst kenarı, dolguda şev etek çizgisi,

Yaya yolu ayrılmış karayolunda ise yaya yolunun mülkle birleştiği çizgidir.

İki yönlü karayolu : Taşıt yolunun her iki yöndeki taşıt trafiği için kullanıldığı karayoludur.

Tek yönlü karayolu : Taşıt yolunun yalnız bir yöndeki taşıt trafiği için kullanıldığı karayoludur.

Bölünmüş karayolu : Bir yöndeki trafiğe ait taşıt yolunun bir ayırıcı ile belirli şekilde diğer taşıt yolundan ayrılması ile meydana gelen karayoludur.

Erişme kontrollü karayolu (otoyol - ekspresyol) : Özellikle transit trafiğe tahsis edilen, belirli yerler ve şartlar dışında giriş ve çıkışın yasaklandığı, yaya, hayvan ve motorsuz araçların giremediği, ancak, izin verilen motorlu araçların yararlandığı ve trafiğin özel kontrola tabi tutulduğu karayoludur.

Geçiş yolu : Araçların bir mülke girip çıkması için yapılmış olan yolun, karayolu üzerinde bulunan kısmıdır.

Bağlantı yolu : Bir kavşak yakınında karayolu taşıt yollarının birbirine bağlanmasını sağlayan, kavşak alanı dışında kalan ve bir yönlü trafiğe ayrılmış olan karayolu kısmıdır.

Anayol : Anatrafiğe açık olan ve bunu kesen karayolundaki trafiğin, bu yolu geçerken veya bu yola girerken, ilk geçiş hakkını vermesi gerektiği işaretlerle belirlenmiş karayoludur.

Tali yol : Genel olarak üzerindeki trafik yoğunluğu bakımından, bağlandığı yoldan daha az önemde olan yoldur.

Taşıt yolu (Kaplama) : Karayolunun genel olarak taşıt trafiğince kullanılan kısmıdır.

Yaya yolu (Yaya kaldırımı) : Karayolunun, taşıt yolu kenarı ile gerçek veya tüzelkişilere ait mülkler arasında kalan ve yalnız yayaların kullanımına ayrılmış olan kısmıdır.

Bisiklet yolu : Karayolunun, sadece bisikletlilerin kullanmalarına ayrılan kısmıdır.

Yaya geçidi : Taşıt yolunda, yayaların güvenli geçebilmelerini sağlamak üzere, trafik işaretleri ile belirlenmiş alandır.

Kavşak : İki veya daha fazla karayolunun kesişmesi veya birleşmesi ile oluşan ortak alandır.

Banket : Yaya yolu ayrılmamış karayolunda, taşıt yolu kenarı ile şev başı veya hendek iç üst kenarı arasında kalan ve olağan olarak yayaların ve hayvanların kullanacağı, zorunlu hallerde de araçların faydalanabileceği kısımdır.

Şerit : Taşıtların bir dizi halinde güvenle seyredebilmeleri için taşıt yolunun ayrılmış bir bölümüdür.

Alt geçit : Karayolunun diğer bir karayolu veya demiryolunu alttan geçmesini sağlayan yapıdır.

Üst geçit : Karayolunun, diğer bir karayolu veya demiryolunu üstten geçmesini sağlayan yapıdır.

Demiryolu geçidi (Hemzemin geçit) : Karayolu ile demiryolunun aynı seviyede kesiştiği bariyerli veya bariyersiz geçitlerdir.

Okul geçidi : Genel olarak okul öncesi, ilköğretim ve orta dereceli okulların çevresinde özellikle öğrencilerin geçmesi için taşıt yolunda ayrılmış ve bir trafik işareti ile belirlenmiş alandır.

Ada : Yayaların geçme ve durmalarına, taşıtlardan inip binmelerine yarayan, trafik akımını düzenleme ve trafik güvenliğini sağlama amacı ile yapılmış olan, araçların bulunamayacağı, koruyucu tertibatla belirlenmiş bölüm ve alanlardır.

Ayırıcı : Taşıt yollarını veya yol bölümlerini birbirinden ayıran bir taraftaki taşıtların diğer tarafa geçmesini engelleyen veya zorlaştıran karayolu yapısı, trafik tertibatı veya gereçtir.

Park yeri : Araçların park etmesi için kullanılan açık veya kapalı alandır.

Karayolu üzeri park yeri : Taşıt yolundaki veya buna bitişik alanlardaki park yeridir.

Karayolu dışı park yeri : Karayolu sınır çizgisi dışında olan ve bir geçiş yolu veya servis yolu ile taşıt yoluna bağlanan park yeridir.

Otomobil : Yapısı itibariyle, sürücüsünden başka en çok yedi oturma yeri olan ve insan taşımak için imal edilmiş bulunan motorlu taşıttır.

Minibüs : Yapısı itibariyle, sürücüsünden başka sekiz ila on oturma yeri olan ve insan taşımak için imal edilmiş bulunan motorlu taşıttır.

Kamyonet : İzin verilebilen azamî yüklü ağırlığı 3 500 Kg'ı geçmeyen ve yük taşımak için imal edilmiş motorlu taşıttır.

Kamyon : İzin verilebilen azamî yüklü ağırlığı 3 500Kg.'dan fazla olan ve yük taşımak için imal edilmiş motorlu taşıttır.

Otobüs : Yapısı itibariyle sürücüsünden başka en az onbir oturma yeri olan ve insan taşımak için imal edilmiş bulunan motorlu taşıttır. Troleybüsler de bu sınıfa girer.

Çekici : Römork ve yarı römorkları çekmek için imal edilmiş olan ve yük taşımayan motorlu taşıttır.

Arazi taşıtı : Karayollarında yolcu veya yük taşıyabilecek şekilde imal edilmiş olmakla beraber bütün tekerlekleri motordan güç alan veya alabilen motorlu taşıtlardır.

Özel amaçlı taşıt : Özel amaçla insan veya eşya taşımak için imal edilmiş olan ve itfaiye, cankurtaran, cenaze, radyo, sinema, televizyon, kütüphane, araştırma araçları ile bozuk veya hasara uğramış taşıt ve araçları çekmek veya taşımak, kaldırmak gibi özel işlerde kullanılan motorlu araçtır.

Kamu hizmeti taşıtı : Kamu hizmeti için yük veya yolcu taşıması yapan bütün taşıtlardır.

Römork : Motorlu araçla çekilen insan veya yük taşımak için imal edilmiş motorsuz taşıttır.

Yarı römork : Bir kısmı motorlu taşıt veya araç üzerine oturan, taşıdığı yükün ve kendi ağırlığının bir kısmı motorlu araç tarafından taşınan römorkdur.

Hafif römork : Azamî yüklü ağırlığı 750 Kg'ı geçmeyen römork veya yarı römorkdur.

Motosiklet : İki veya üç tekerlekli sepetli veya sepetsiz motorlu araçlardır. Bunlardan karoserisi yük taşıyabilecek şekilde sandıklı veya özel biçimde yapılmış olan ve yolcu taşımalarında kullanılmayan üç tekerlekli motosikletlere yük motosikleti (triportör) denir.

Bisiklet : En çok üç tekerleği olan ve üzerinde bulunan insanın adale gücü ile pedal veya el ile tekerleği döndürülmek suretiyle hareket eden ve yolcu taşımalarında kullanılmayan motorsuz taşıtlardır.

Motorlu bisiklet : Silindir hacmi 50 santimetre küpü geçmeyen, içten patlamalı motorla donatılmış ve imal hızı saatte 50 Km'den az olan bisiklettir.

Lastik tekerlekli traktör : Belirli şartlarda römork ve yarı römork çekebilen, ancak ticarî amaçla taşımada kullanılmayan tarım araçlarıdır.

İş makineleri : Paletli veya madenî tekerlekli traktör, bıçer-döver ve yol inşa makineleri ile benzeri tarım, sanayi, bayındırlık, millî savunma ile çeşitli kuruluşların iş ve hizmetlerinde kullanılan ve karayolunda insan, hayvan ve yük taşımasında kullanılmayan araçlardır.

Tramvay : Genellikle yerleşim birimleri içinde insan taşımasında kullanılan, karayolunda tekerlekleri raylar üzerinde hareket eden ve hareket gücünü dışarıdan sağlayan taşıttır.

Okul taşıtı : Genel olarak okul öncesi, ilköğretim ve orta dereceli okulların öğrencileri ile sadece gözetici ve hizmetlilerin taşınmalarında kullanılan taşıttır.

Taşıt katarı : Karayolunda bir birim olarak seyretmek üzere birbirine bağlanmış taşıtlardır.

Araç : Karayolunda kullanılabilen motorlu, motorsuz ve özel amaçlı taşıtlar ile iş makineleri ve lastik tekerlekli traktörlerin genel adıdır.

Taşıt : Karayolunda insan, hayvan ve yük taşımaya yarayan araçlardır. Bunlardan makine gücü ile yürütülenlere «motorlu taşıt» insan ve hayvan gücü ile yürütülenlere «motorsuz taşıt» denir.

Sürücü : Karayolunda bir aracı veya taşıtı süren, hayvan veya hayvan sürülerini sevk ve idare eden kişidir.

Araç sahibi : Araç için adına yetkili idarece tescil belgesi verilmiş veya sahiplik veya satış belgesi düzenlenmiş kişidir.

İşleten : Araç sahibi olan veya mülkiyeti muhafaza kaydıyla satışta alıcı sıfatıyla sicilde kayıtlı görülen veya aracın uzun süreli kiralama, ariyet veya rehni gibi hallerde kiracı, ariyet veya rehin alan kişidir. Ancak ilgili tarafından başka bir kişinin aracı kendi hesabına ve tehlikesi kendisine ait olmak üzere işlettiği ve araç üzerinde fiilî tasarrufu bulunduğu ispat edilirse, bu kimse işleten sayılır.

Yolcu : Aracı kullanan sürücü ile hizmetliler dışında araçta bulunan kişilerdir.

Hizmetli : Araçlarda, sürücü hariç, araç veya taşıma hizmetlerinde süreli veya süresiz çalışan kişiler ile iş makinelerinde sürücüden gayri kişilerdir.

Durak : Kamu hizmeti yapan yolcu taşıtlarının yolcu veya hizmetlileri bindirmek, indirmek için durakladıkları işaretlerle belirlenmiş yerdir.

Garaj : Araçların, genellikle uzun süre durmaları için kullanılan bakım veya servisinin de yapılabileceği kapalı veya açık olan yerlerdir.

Terminal : İnsan veya eşya taşımalarında, araçların indirme, bindirme, yükleme, boşaltma, aktarma yaptıkları ve ayrıca bilet satışı ile bekleme, haberleşme, şehir ulaşımı ve benzeri hizmetlerin de sağlandığı yerdir.

Servis İstasyonu : Araçların bakım, onarım ve servislerinin yapıldığı açık veya kapalı yerdir.

Akaryakıt istasyonu : Araçların esas itibariyle akaryakıt, yağ ve basınçlı hava gibi ihtiyaçlarının sağlandığı yerdir.

Muayene istasyonu : Araçların niteliklerini tespit ve kontrol edebilecek cihaz ve personeli bulunan ve teknik kontrolü yapılan yerdir.

Trafik kazası : Karayolu üzerinde hareket halinde olan bir veya birden fazla aracın karıştığı ölüm, yaralanma ve zararla sonuçlanmış olan olaydır.

Durma : Her türlü trafik zorunlulukları nedeni ile aracın durdurulmasıdır.

Duraklama : Trafik zorunlulukları dışında araçların, insan indirmek ve bindirmek, eşya yüklemek, boşaltmak veya beklemek amacı ile kısa bir süre için durdurulmasıdır.

Park etme : Araçların, durma ve duraklaması gereken haller dışında bırakılmasıdır.

Geçiş hakkı : Yayaların ve araç kullananların diğer yaya ve araç kullananlara göre, yolu kullanmak sırasındaki öncelik hakkıdır.

Geçiş üstünlüğü : Görev sırasında, belirli araç sürücülerinin can ve mal güvenliğini tehlikeye sokmamak şartı ile trafik kısıtlama veya yasaklarına bağlı olmamalarıdır.

Taşıma sınırı (Kapasite) : Bir aracın güvenle taşıyabileceği en çok yük ağırlığı veya yolcu sayısıdır.

Gabari : Araçların, yüklü veya yüksüz olarak karayolunda güvenli seyirlerini temin amacı ile uzunluk, genişlik ve yüksekliklerini belirleyen ölçülerdir.

Azamî ağırlık : Taşıtın güvenle taşıyabileceği azamî yükle birlikte ağırlığıdır.

Yüksüz ağırlık : Üzerinde insan veya eşya (yük) bulunmayan ve akaryakıt deposu dolu olan bir aracın taşınması zorunlu alet, edevat ve donatımı ile birlikte toplam ağırlığıdır.

Yüklü ağırlık : Bir taşıtın yüksüz ağırlığı ile taşımakta olduğu sürücü, hizmetli, yolcu ve eşyanın toplam ağırlığıdır.

Dingil ağırlığı : Araçlarda aynı dingile bağlı tekerleklerden karayolu yapısına aktarılan ağırlıktır.

Azamî dingil ağrlığı : Araçların karayolu yapılarından güvenle ve yapıya zarar vermeden geçebilmeleri için saptanan dingil ağırlığıdır.

Azamî toplam ağırlık : Araçların karayolu yapılarından güvenle ve yapıya zarar vermeden geçebilmeleri için saptanan toplam ağırlıktır.

Trafik işaretleri : Trafiği düzenleme amacı ile kullanılan işaret levhaları, ışıklı ve sesli işaretler, yer işaretlemeleri ile trafik zabıtası veya diğer yetkililerin trafiği yönetmek için yaptıkları hareketlerdir.

İşaret levhası : Sabit veya taşınabilir bir mesnet üzerine yerleştirilmiş ve üzerindeki sembol, renk ve yazı ile özel bir talimatın aktarılmasını sağlayan trafik tertibatıdır.

Işıklı ve sesli işaretler : Trafiği düzenlemede kullanılan ışıklı ve sesli, sabit veya taşınabilir, elle kumanda edilebilen veya otomatik çalışan, üzerinde çeşitli renk, şekil, sembol, yazı bulunan ve belirli yanma süresi olan, ışık veya sesle özel bir talimatın aktarılmasını sağlayan trafik tertibatıdır.

İşaretleme : Taşıt yolu ile bordür, ada, ayırıcı, otokorkuluk gibi karayolu elemanları üzerindeki çeşitli renkte çizgi, şekil, sembol, yazı ve yansıtıcı ve benzerleri ile özel bir talimatın aktarılmasını sağlayan tertibattır.

Trafikten men : Trafik zabıtasınca, bu Kanunda belirtilen hallerde araçla ilgili belgelerin alınması ve aracın belirli bir yere çekilerek trafikten alıkonulmasıdır.

Bu Kanunun uygulaması ile igili diğer tanım ve terimler yönetmelikte gösterilir.

İKİNCİ KISIM
Kuruluşlar, Komisyonlar, Görev ve Yetkileri

Görevli kuruluşlar

MADDE 4. — Bu Kanunla ve trafik hizmetleri konusunda diğer kanunlarla verilen görevler;

a) İçişleri Bakanlığınca,

b) Bu Kanunla yetkili kılınan diğer bakanlık, kuruluş ve belediyelerce, İçişleri Bakanlığı ile işbirliği içinde,

Yürütülür.

Emniyet Genel Müdürlüğünün, merkez, bölge, il ve ilçe trafik kuruluşları, görev ve yetkileri

MADDE 5. — Emniyet Genel Müdürlüğünün trafik kuruluşları ile bu kuruluşların görev ve yetkileri şunlardır :

a) Kuruluş :

Bu Kanunla Emniyet Genel Müdürlüğüne verilen görevler, bu Genel Müdürlüğün merkez, bölge, il ve ilçe trafik zabıtası kuruluşlarınca yürütülür.

Araçlara ve sürücülere ait işlemleri yapmak, plaka ve belgelerini vermek ve bu amaca yönelik hizmetleri yürütmek üzere her ilde ve gerekli görülen ilçelerde tescil şube veya büroları kurulur.

Tescil şube veya bürolarında emniyet hizmetleri sınıfı personelinden ayrı olarak teşkilat ve kadrolarında gösterilen sayıda genel idare ve teknik hizmetler sınıfında personel ile sözleşmeli personel çalıştırılabilir.

b) Görev ve yetkiler :

1. Araçları, bu Kanuna göre araçlarda bulundurulması gerekli belge ve gereçleri, sürücüleri ve bunlara ait belgeleri, sürücülerin ve karayolunu kullanan diğer kişilerin kurallara uyup uymadığını, trafik düzenlemelerinin ve çeşitli tesislerin bu Kanun hükümlerine uygun olup olmadığını denetlemek,

2. Duran ve akan trafiği düzenlemek ve yönetmek,

3. Bu Kanunla kendisine verilen görev ve yetki sınırı içinde karayolundan faydalananların trafik eğitimini yapmak, yaptırmak,

4. El koyduğu trafik kazalarında trafik kaza tespit tutanağı düzenlemek,

5. Trafik suçu işleyenler hakkında tutanak düzenlemek, gerekli işlemleri yapmak ve takip etmek,

6. Trafik kazası neticesinde hastalanan veya yaralananların bakımlarını sağlayacak tedbirlerin süratle alınmasına yardımcı olmak ve yakınlarına haber vermek,

7. Araçların tescil işlemlerini yaparak belge ve plakalarını vermek,

8. Sürücülerin sınavlarını yapmak ve belgelerini vermek,

9. Ülke çapında taşıtların ve sürücülerin sicillerini tutmak, teknik ve hukukî değişikliklerini işlemek, istatistikî bilgileri toplamak ve değerlendirmek,

10. Trafik kazalarının oluş nedenleri ile ilgili tüm unsurları kapsayan istatistik verileri ve bilgilerini toplamak, değerlendirmek, sonuçlarına göre gereken önlemlerin alınmasını sağlamak ve ilgili kuruluşlara teklifte bulunmak,

11. Ayrıca bu Kanunla ve bu Kanuna göre çıkarılmış olan yönetmeliklerle verilen diğer görevleri yapmaktır.

Trafik kuruluşlarının, çalışma şekil ve şartları, görevlendirilecek personelin nitelikleri, seçimi, çalışma usulleri, görev, yetki ve sorumluluklarına ait esaslar İçişleri Bakanlığınca çıkarılacak yönetmelikte belirtilir.

Trafik zabıtasının görev ve yetki sınırı ile genel zabıtanın trafik hizmetlerini yürütmeye ilişkin yetkisi

MADDE 6. — Trafik zabıtası ve genel zabıtanın görev ve yetki sınırı;

a) Trafik zabıtası :

Trafik zabıtasının aslî görevi trafik hizmetlerini yürütmektir.

Trafik zabıtası görevi sırasında karşılaştığı acil ve zorunlu hallerde genel zabıta görevi yapmakla da yetkilidir.

Mülkî idare amirlerince, emniyet ve asayiş bakımından zorunlu görülen haller dışında, trafik zabıtasına genel zabıta görevi verilemez, araç, gereç ve özel teçhizatı trafik hizmetleri dışında kullanılamaz.

b) Genel Zabıta (Polis ve Jandarma) :

Trafik zabıtasının bulunmadığı veya yeterli olmadığı yerlerde polis; polisin ve trafik teşkilatının görev alanı dışında kalan yerlerde de Jandarma, yönetmelikte belirtilen esas ve şartlara uygun olarak trafiği düzenlemeye ve trafik suçlarına el koymaya görevli ve yetkilidir.

Gerekli görülen yerlerde ve hallerde, yönetmelikte belirtilen esas ve şartlara uygun olarak, mülkî idare amirinin isteği ve garnizon komutanının uygun görmesi üzerine merkez komutanlıklarına geçici olarak trafiği düzenleme yetkisi verilebilir.

Karayolları Genel Müdürlüğünün görev ve yetkileri

MADDE 7. — Karayolları Genel Müdürlüğünün bu Kanunla ilgili görev ve yetkileri şunlardır :

a) Yapım ve bakımından sorumlu olduğu karayollarında can ve mal güvenliği yönünden gerekli düzenleme ve işaretlemeleri yaparak önlemleri almak ve aldırmak,

b) Tüm karayollarındaki işaretleme standartlarını tespit etmek, yayınlamak ve kontrol etmek,

c) Bu Kanunla kendisine verilen görev ve yetki sınırı içinde, karayolundan faydalananların trafik eğitimini yapmak veya yaptırmak,

d) Trafik ve araç tekniğine ait görüş bildirmek, karayolu güvenliğini ilgilendiren konulardaki projeleri incelemek ve onaylamak,

e) Yapım ve bakımından sorumlu olduğu karayollarında, İçişleri Bakanlığının uygun görüşü alınmak suretiyle, yönetmelikte belirlenen hız sınırlarının üstünde veya altında hız sınırları belirlemek ve işaretlemek,

f) Trafik kazalarının oluş nedenlerine göre verileri hazırlamak ve karayollarında gerekli önleyici teknik tedbirleri almak,

g) Yapım ve bakımından sorumlu olduğu karayollarında trafik güvenliğini ilgilendiren kavşak, durak yeri, aydınlatma, yol dışı park yerleri ve benzeri tesisleri yapmak, yaptırtmak veya diğer kuruluşlarca hazırlanan projeleri tetkik ve uygun olanları tasdik etmek,

h) Yetkili birimlerce veya trafik zabıtasınca tespit edilen trafik kaza analizi sonucu, altyapı ve yolun fizikî yapısı ile işaretlemeye dayalı kaza sebepleri göz önünde bulundurularak önerilen gerekli önlemleri almak,

i) Araçların ağırlık kontrollerini yapmak ve aykırı görülen hususlar hakkında suç veya ceza tutanağı düzenlemek,

j) Tescile bağlı araçların muayenelerini yapmak veya yaptırmak ve bu Kanunun 13 ve 35 inci madde hükümlerine aykırı hareket edenler hakkında suç tutanağı düzenlemek,

k) Bu Kanunla ve bu Kanuna göre çıkarılmış olan yönetmeliklerle verilen diğer görevleri yapmaktır.

Karayolları Genel Müdürlüğü bu görev ve yetkileri Trafik Fen Heyeti birimi vasıtası ile yerine getirir.

Ulaştırma, Tarım ve Orman, Sağlık ve Sosyal Yardım bakanlıklarının görev ve yetkileri

MADDE 8. — Ulaştırma, Tarım ve Orman, Sağlık ve Sosyal Yardım bakanlıklarının görev ve yetkileri şunlardır :

a) Ulaştırma Bakanlığının ilgili birimleri, bu Kanun ile ilgili kanunlar ve bunlara göre çıkarılmış yönetmeliklerle verilen görevleri yapar.

b) Tarım ve Orman Bakanlığının ilgili birimleri, yapım ve bakımından sorumlu olduğu orman yollarında, bu Kanun ve bu Kanuna göre çıkarılmış yönetmelik hükümlerine göre, trafik güvenliği yönünden düzenleme ve işaretlemeleri yaparak gerekli önlemleri alır;

c) Sağlık ve Sosyal Yardım Bakanlığının ilgili birimleri, karayollarında ilk yardım, yaralı taşınması ve âcil yardım ve tedavi konularında gerekli önlemleri alır ve yönetmeliklerle verilen diğer görevleri yapar.

Köy İşleri ve Kooperatifler Bakanlığının görev ve yetkileri

MADDE 9. — Bu Kanuna göre Köy İşleri ve Kooperatifler Bakanlığı Yol, Su, Elektrik İşleri Genel Müdürlüğünün görev ve yetkileri şunlardır;

Yapım ve bakımından sorumlu bulunduğu karayollarında (köy yollarında) :

a) Can ve mal güvenliği yönünden gerekli düzenleme ve işaretlemeleri yaparak önlemler almak ve aldırmak,

b) İçişleri Bakanlığından uygun görüş almak suretiyle yönetmelikte belirlenen hız sınırlarının üstünde veya altında hız sınırları belirlemek ve işaretlemek,

c) Yol güvenliğini ilgilendiren konularda; kavşak, durak yeri, aydınlatma, yol dışı park yerleri ve benzeri tesislerin projelerini incelemek ve gerekenleri onaylamak,

d) Yetkili birimlerince veya trafik zabıtasınca tespit edilen trafik kaza analizi sonucu altyapı ve yolun fizikî yapısı ile işaretlemeye dayalı kaza sebepleri göz önünde bulundurularak gerekli önlemleri almaktır.

Bu Kanunla ve bu Kanuna göre çıkarılmış olan yönetmeliklerde trafikle ilgili verilen görevleri yapmaktır.

Belediyelerin trafiğe ilişkin görev ve yetkileri

MADDE 10. — Belediyelerin trafikle ilgili görev ve yetkileri şunlardır :

Mahallî trafik zabıtası ile işbirliği yapılarak;

a) Şehiriçi karayolu yapısını, trafik düzen ve güvenliğini sağlayacak durumda bulundurmak,

b) İl ve ilçe trafik komisyonlarının aldığı kararlara uygun olarak trafik düzenlemeleri ile ilgili şehiriçi trafik akım programları yapmak, gerekli görülen yol ve kavşakları düzenlemek, sinyalize etmek ve işaretlemek,

c) Açık ve kapalı park yerleri, alt ve üst geçitler yapmak, yaptırmak, açmak veya açtırmak,

d) Trafik düzen ve güvenliği ile ilgili her çeşit işaretlerin yapılmasını ve yerlerine konulmasını, yer işaretlemelerinin çizilmesini ve devamlılığını sağlamak,

e) Şehiriçi yollarda her türlü yapım, onarım ve altyapı tesisleri çalışmalarında, trafik düzen ve güvenliğini sağlayacak önlemleri almak, aldırmak ve denetlemek,

f) Çocuk trafik eğitim parkları yapmak ve yapılmasına izin vermek,

g) Yetkili birimlerince veya trafik zabıtasınca tespit edilen trafik kaza analizi sonucu, altyapı ve yolun fizikî yapısı ile işaretlemeye dayalı kaza sebepleri göz önünde bulundurularak, önerilen gerekli önlemleri almak,

h) Yaya ve taşıt yollarında yayalar ve araçların hareketlerini zorlaştıran her türlü engeli ortadan kaldırmak,

i) Sürücü eğitim tesisleri yapmak veya yapılmasına izin vermek,

j) Şehir içi karayolu yapısında trafik için tehlike teşkil edecek muvakkat veya sabit engelleri gündüz ve gece kolayca görülebilecek şekilde işaretlemektir.

İl merkezlerinde ve İçişleri Bakanlığının tespit edeceği belediye teşkilatı bulunan diğer yerlerde belediye başkanlıklarınca trafik hizmet birimleri kurulur ve yukarıdaki görevler bu birimler eliyle yürütülür.

Trafik Danışma ve Eğitim Komisyonu

MADDE 11. — Trafik Danışma ve Eğitim Komisyonu kuruluş, görev ve yetkileri;

Trafik mevzuatı, eğitimi ve trafik ile ilgili diğer konuları inceleyerek görüş bildirmek, önerilerde bulunmak ve istişari mahiyette kararlar almak üzere İçişleri Bakanlığında, İçişleri Bakanlığı Müsteşarı veya Müsteşar Yardımcısının başkanlığında Genelkurmay Başkanlığı, Adalet, Millî Savunma, Maliye, Millî Eğitim, Bayındırlık, Ticaret, Sağlık ve Sosyal Yardım, Ulaştırma, Tarım ve Orman, Çalışma, Sanayi ve Teknoloji, Kültür ve Turizm, İmar ve İskân, Köy İşleri ve Kooperatifler, Sosyal Güvenlik bakanlıkları ile Jandarma Genel Komutanlığı, Emniyet Genel Müdürlüğü, Türkiye Radyo - Televizyon Kurumu, Türkiye Trafik Kazaları Yardım Vakfı ile Türkiye Şoförler ve Otomobilciler Federasyonundan birer üyenin ve Yükseköğretim Kurulu tarafından belirlenecek bir trafik kürsüsü öğretim üyesinin katılması ile oluşan «Trafik Danışma ve Eğitim Komisyonu» kurulur.

Bu komisyona gerektiğinde görüşleri alınmak üzere, gündemle ilgili diğer bakanlık, üniversite, kurum ve kuruluş temsilcileri çağırılabilir.

Komisyon, yılda en az iki defa toplanır. İçişleri Bakanlığınca olağanüstü olarak da her zaman toplantıya çağrılabilir.

Komisyonca alınan kararlar ilgili bakanlık ve kuruluşlara gönderilir. Bunların uygulanmasının izlenmesi ve gerekli koordinasyon İçişleri Bakanlığınca sağlanır. Bu kararlar ilgili bakanlıklarca da değerlendirilerek uygun görülenler hakkında gereken işlemler yapılır.

Bu komisyonun sekretarya hizmetleri Emniyet Genel Müdürlüğü tarafından yürütülür.

İl ve ilçe trafik komisyonları

MADDE 12. — İl ve ilçe trafik komisyonlarının kuruluş, görev ve yetkileri :

a) Kuruluş :

Bu Kanun hükümlerinin uygulanmasında mahallî ihtiyaç ve şartlara göre; trafik güvenliğini ve düzenini sağlamak amacı ile illerde valinin veya vali yardımcısının başkanlığında; garnizon komutanlığı, il jandarma alay komutanlığı, emniyet, trafik, karayolları, ulaştırma, il imar müdürlüğü kuruluşlarının ve il belediyeleri ile gerektiğinde mahallî şoförler ve otomobilciler derneğinin birer teknik veya uzman temsilcisinden oluşan «İl Trafik Komisyonu»,

İlçelerde de, trafik güvenliği ve düzeniyle ilgili ön karar almak üzere kaymakamın başkanlığında, belediye başkanı, ilçe jandarma birlik komutanı ile emniyet âmiri veya komiseri ve varsa ilçe trafik birim amirinden oluşan «İlçe Trafik Komisyonu»,

Kurulur.

İlçe Trafik Komisyonunun kararları, İl Trafik Komisyonunca incelenip vali tarafından onaylandıktan sonra yürürlüğe girer.

Komisyonlara, gerektiğinde kendi konularında görüşleri alınmak üzere oy hakkı olmaksızın diğer kuruluş temsilcileri de çağrılabilir.

Komisyonlar, üye tam sayısının salt çoğunluğu ile toplanır.

Kararlar mevcudun çoğunluğu ile alınır. Oy eşitliği halinde, başkanın oy kullandığı yöndeki görüş ile ilgili kararlar geçerlidir.

İl Trafik Komisyonu kararları valinin onayı ile yürürlüğe girer.

b) Görev ve yetkileri:

İl ve ilçe trafik komisyonlarının görev ve yetkileri şunlardır :

Belediye sınırları içinde :

1. Karayollarında, gerekli hal ve yerlerde en çok ve en az hız limitine göre yeniden hız sınırlarını belirlemek,

2. Karayollarının bir kısmının veya tamamının yoldan faydalananların bir kısmına veya tamamına kapatılmasına, park edilecek yerler ile zaman ve süresinin ve araçların geliş ve gidiş yollarının ve yollara konulacak trafik işaretlerinin yerlerinin belirlenmesine karar vermek,

3. Karayolu taşımacılığına ilişkin mevzuat hükümleri saklı kalmak üzere, belediyelerce trafik düzeni ve güvenliği yönünden zorunlu görülerek teklif edilmesi halinde, ticarî amaçla çalıştırılacak yolcu taşıtlarının çalıştırılabileceği yerler ile güzergâhlarını tespit etmek ve sayılarını belirlemek,

4. Yapı ve tesislerle ilgili olarak 18 inci madde gereğince belediyelerden gelen teklifleri, trafik güvenliği yönünden inceleyerek karar vermek,

5. Bu Kanunla ve bu Kanun gereğince çıkarılan yönetmeliklere göre görev verilen diğer konularda karar vermek.

ÜÇÜNCÜ KISIM

Karayolu Trafik Güvenliği, Trafik İşaretleri, Yapı ve Tesisler

Karayolu trafik güvenliği

MADDE 13. — Karayolunun yapım ve bakımı ile görevli ve sorumlu bütün kuruluşlar karayolu yapısını, trafik guvenliğini sağlayacak durumda bulundurmakla yükümlüdürler.

Çeşitli kişi, kurum ve kuruluşlar, karayolu yapısında yapacakları ve esasları yönetmelikte belirtilen çalışmalarda;

a) Yolun yapım ve bakımı ile görevli kuruluştan izin almak,

b) Çalışmaları, gerekli önlemleri alarak, aldırarak ve devamlılığını sağlayarak, trafik akımını ve güvenliğini bozmayacak tarzda yapmak,

c) Zorunlu nedenlerle meydana gelen arıza, engel ve benzerlerini en kısa zamanda ortadan kaldırarak karayolunu kullananlara ve araçlara zarar vermeyecek duruma getirmek,

d) Şehiriçi karayolu kenarında çeşitli tesislerin yapımı süresince; kaldırımlarda, tünel, tünel aydınlatılması ve benzerlerini yaparak güvenli geçiş sağlamak ve yaya yollarını trafiğe açık bulundurmak,

Zorundadırlar.

Bu çalışmalar sırasında meydana getirilen tehlikeli durum ve engeller bütün sorumluluk, bunları yaratan kişilere ait olmak üzere zabıtaca kaldırılır, yapılan masraflar sorumlulara ödetilir.

Çalışma mahallinde trafik akımı ve güvenliği açısından alınması gerekli tedbirlere ait esaslar, İçişleri Bakanlığının görüşü alınarak Bayındırlık Bakanlığınca çıkarılacak yönetmelikte belirtilir.

Bu madde hükümlerine uymayanlar, fiil başka bir suç oluşturse bile ayrıca ikibin lira para cezası ile cezalandırılırlar.

Karayolu yapısı ve trafik işaretlerinin korunması

MADDE 14. — Karayolu yapısı ve trafik işaretleri ile ilgili olarak;

a) Karayolu yapısı üzerine, trafiği güçleştirecek, tehlikeye sokacak veya engel yaratacak, trafik işaretlerinin görülmelerini engelleyecek veya güçleştirecek şekilde bir şey koymak, atmak, dökmek, bırakmak ve benzeri hareketlerde bulunmak,

b) Karayolu yapısını, trafik işaretlerini ve karayoluna ait diğer yapı ve güvenlik tesislerini, üzerlerine yazı yazarak, çizerek veya başka şekillerde bozmak, yerlerini değiştirmek veya ortadan kaldırmak,

Yasaktır.

Meydana gelen tehlike ve engeller, ilgili kuruluşlar ve zabıtaca ortadan kaldırılır, bozukluk ve eksiklikler yolun yapım ve bakımından sorumlu kuruluşca derhal giderilir, zarar karşılıkları ve masraflar sorumlulara ödetilir.

Bu maddenin 1 inci fıkrasının (a) bendi hükmüne uymayanlar ikibin lira para cezası, (b) bendi hükmüne uymayanlar ise beşbin liradan onbin liraya kadar hafif para cezası ve onbeş günden iki aya kadar hafif hapis cezası ile cezalandırılırlar.

Trafik işaretleri

MADDE 15. — Trafiği düzenlemede kullanılan işaret levhaları, ışıklı ve sesli işaretler, yer işaretlemeleri ile benzeri trafik işaretleri, karayolunun yapım ve bakımı ile görevli kuruluşlarca, temin ve tesis edilerek sürekliliği ve işlerliği sağlanır.

İlgili kuruluşlarca tesis olunan trafik işaretlerinin uygunlukları ve yeterli olup olmadıkları Emniyet ve Karayolları Genel Müdürlüklerince denetlenir.

Görülen eksiklikler ilgili kuruluşlara bildirilerek giderilmesi sağlatılır.

Trafik işaretlerinin standart, anlam, nicelik ve nitelikleri ile diğer esasları İçişleri Bakanlığının görüşü alınarak Bayındırlık Bakanlığınca çıkarılacak yönetmelikte gösterilir.

Karayolu dışında, kenarında veya üzerindeki diğer levhalar, ışıklar ve işaretlemeler

MADDE 16. — Karayolu dışında, kenarında veya karayolu sınırı içinde, trafik işaretlerinin görülmelerini engelleyecek, anlamlarını değiştirecek veya güçleştirecek, tereddüte sebep olacak veya yanıltacak ve trafik için tehlike veya engel yaratacak şekilde levhalar, ışıklar ,işaretlemeler ile, ağaç, direk, yangın musluğu, çeşme, parmaklık gibi yapı elemanları veya benzerlerini dikmek, koymak veya bulundurmak yasaktır.

Zorunlu hallerde bunların bulunabileceği yer, nitelik ve nicelikleri ile hangi şartlarda bulunabileceği, hangilerinin izne bağlı olduğu ve bunlarla ilgili diğer esaslar İçişleri Bakanlığının görüşü alınarak Bayındırlık Bakanlığınca çıkarılacak yönetmelikte gösterilir.

Verilen izinler, ilgili valiliğe bildirilir.

Bu madde hükümlerine aykırı hareket edenler ikibin liradan beşbin liraya kadar hafif para cezası ve on günden bir aya kadar hafif hapis cezası ile cezalandırılırlar.

Ayrıca bunlar, bütün sorumluluk ve giderler mal sahibine ait olmak üzere yolun yapım ve bakımı ile ilgili kuruluşca kaldırılır.

Belediye sınırları dışında karayolu kenarındaki yapı ve tesisler

MADDE 17. — Karayollarında her iki taraftan sınır çizgisine elli metre mesafe içinde bağlantıyı sağlayacak geçiş yolları yönünden; akaryakıt, servis, dolum ve muayene istasyonları, umuma açık park yeri ve garaj, terminal, fabrika, işhanı, çarşı, pazar yeri, eğlence yerleri, turistik yapı ve tesisler, inşaat malzemesi ocak ve harmanları, maden ve petrol tesisleri, araç bakım, onarım ve satım işyerleri ve benzeri trafik güvenliğini etkileyecek yapı ve tesisler için, o karayolunun yapım ve bakımı ile sorumlu kuruluştan izin alınması zorunludur.

Verilen izinler, ilgili valiliğe bildirilir.

İzinsiz yapılan bu gibi tesislerin yapımı ve işletilmesi yetkililerce durdurulacağı gibi, yönetmelikteki şartlar yerine getirilmeden işletme izni verilmez ve bağlantı yolu, her türlü gider sorumlulara ait olmak üzere yolun yapım ve bakımı ile ilgili kuruluşca ortadan kaldırılır.

Bu madde hükümlerine uymayanlar beşbin liradan onbin liraya kadar hafif para cezası ve onbeş günden iki aya kadar hafif hapis cezası ile cezalandırılırlar.

Belediye sınırları içinde bulunan karayolu kenarındaki yapı ve tesisler

MADDE 18. — Belediye sınırları içindeki karayolları kenarında yapılacak ve açılacak 17 nci maddede sayılan yapı ve tesisler için belediyelerden izin alınması zorunludur. Belediyeler imar ve bu konuyla ilgili mevzuat açısından gerekli incelemeleri yaptıktan sonra, trafik güvenliği yönünden de il trafik komisyonlarından uygun bir karar almadıkça yapım veya işletme izni veremezler.

İl trafik komisyonları da, yolun yapısı ve bağlantı yolları yönünden Devlet ve il yolları ile ilgili hususlarda Karayolları Genel Müdürlüğünün uygun görüşünü almak zorundadır.

İzinsiz yapılan bu gibi tesislerin yapımı ve işletilmesi yetkililerce durdurulacağı gibi, yönetmelikteki şartlar yerine getirilmeden işletme izni verilmez ve bağlantı yolu, her türlü gider sorumlulara ait olmak üzere yolun yapım ve bakımı ile ilgili kuruluşlarca ortadan kaldırılır.

Bu madde hükümlerine aykırı olarak izinsiz tesis yapanlar beşbin liradan onbin liraya kadar hafif para cezası ve onbeş günden iki aya kadar hafif hapis cezası ile cezalandırılırlar.

Bu madde ve 17 nci maddedeki tesislere ait şartlar, izin ve denetim esasları İçişleri ve Bayındırlık bakanlıklarınca müştereken çıkarılacak yönetmelikte belirtilir.

DÖRDÜNCÜ KISIM

Tescil ve Trafik Belgeleri, Tescil Plakaları, Motorlu Araçlara Ait Şartlar ve Muayene

BİRİNCİ BÖLÜM

Tescil ve Trafik Belgeleri, Tescil Plakaları

Tescil belgesi alma zorunluluğu

MADDE 19. — Araç sahipleri araçlarını yönetmelikte belirtilen esaslara göre yetkili kuruluşa tescil ettirmek ve tescil belgesi almak zorundadırlar.

Ancak:

a) Tescil edildiği ülkenin tescil belgesi ve tescil plakası bulunan ve geçici olarak Türkiye'ye girmesine izin verilmiş olan araçlar,

b) Tescil edildiği ülkenin tescil belgesi ve tescil plakası bulunan ikili ve çok taraflı anlaşmalara göre, Türkiye'de tescil zorunluluğundan muaf tutulmuş araçlar,

c) Araç imal, ithal, ihraç edenlerin ve satıcılığını yapanların, ithal, ihraç, depolama, teşhir ve satış amacıyla geçici olarak bu işlere mahsus yerlerde maliki olarak bulundurdukları motorlu araçlar,

d) Tescil zorunluluğu bulunan motorlu taşıtlarla çekilenler ile 22 nci maddenin (c) bendine göre tescili gerekli görülenler hariç, bütün motorsuz taşıtlar,

Bu hükmün dışındadır.

Tescil süresi ve bildirme zorunluluğu, satış ve devirler ile noterlerin sorumluluğu

MADDE 20. — Tescil süreleri, satış ve devirler, noterlerin sorumluluğu ile ilgili esaslar şunlardır :

a) Araç sahipleri,

1. Tescili zorunlu ve ilk tescili yapılacak olan araçların satın alma veya gümrükten çekme tarihinden itibaren üç ay içinde tescili için; hurdaya çıkarılma halinde çıkarılış tarihinden itibaren bir ay içinde tescilin silinmesi için; yazılı olarak ilgili tescil kuruluşuna başvurmak,

2. Tescilin yapılması veya silinmesi için de yönetmelikte belirtilen bilgi ve belgeleri sağlamak,

Zorundadırlar.

b) Tescili zorunlu olup da ilk tescili yapılacak olan araçları satanlar ile giriş işlemlerini yapan gümrük idareleri bu durumu onbeş gün içinde, araç sahiplerinin beyan ettikleri tescil kuruluşuna bildirmekle yükümlüdürler.

c) Tescil belgesi aracın başkasına satış veya devrine, hurdaya çıkarılmasına veya araçta, yönetmelikte belirtilen niteliklerin değişmesine kadar geçerli sayılır.

d) Tescil edilmiş araçların her çeşit satış ve devirleri, araç sahibi adına düzenlenmiş tescil belgesi esas alınarak, noterlerce yapılır ve bu satış noterlerce tescil belgesine tarih konularak ve tasdik edilmek suretiyle işlenir. Noterlerce yapılmayan her çeşit satış ve devirler geçersizdir.

Ayrıca tescil edilmiş araçların satış ve devirleri noterlerce, sicillerine işlenmek üzere en geç müteakip iş günü içinde ilgili tescil kuruluşuna bildirilir

e) Tescilli araç satın alanlar, gerekli bilgi ve belgeleri sağlayarak, ilgili tescil bürosundan bir ay içinde adlarına tescil belgesi almak zorundadırlar.

Araç satın alıp, bu maddenin (a) bendinin (1) numaralı alt bendi ile (e) bendi hükmüne uymayanlar, beşbin liradan onbin liraya kadar hafif para cezası ve bir aydan üç aya kadar hafif hapis cezası, (b) bendi hükmüne uymayan araç satıcıları ile (d) bendi hükmüne uymayan noterler onbin liradan yirmibeşbin liraya kadar hafif para cezası ile cezalandırılırlar.

Ayrıca, satış ve devirlerde, belirlenen sürelerde alıcı adına tescili yapılmadan trafiğe çıkarılan araçlar, tescil yapılıncaya kadar trafik zabıtasınca trafikten menedilir.

Trafik belgesi ve tescil plakası alma zorunluluğu

MADDE 21. — Tescil edilen araçlar, «Trafik Belgesi» ve «Tescil Plakası» alınmadan karayollarına çıkarılamaz.

Bu madde hükmüne uymayan sürücülerle araç işletenleri ikibin liradan beşbin liraya kadar hafif para cezası ile on günden kırk güne kadar hafif hapis cezası, tekrarında beşbin liradan onbin liraya kadar hafif para ve onbeş günden iki aya kadar hafif hapis cezası ile cezalandırılırlar.

Bu gibi araçlar eksiklikleri giderilinceye kadar trafikten menedilir.

Trafik belgesi, tescil belgesi geçersiz duruma gelince sürekli olarak, üzerinde eksik veya yanlış bilgi bulunması halinde geçici olarak trafik zabıtasınca geri alınır.

Belge ve plaka vermeye yetkili kuruluşlar

MADDE 22. — Yönetmelikte gösterilen esaslara göre :

a) Askerî amaçlarla kullanılan Türk Silahlı Kuvvetlerine ait bütün araçlar ile çeşitli anlaşmalara göre askerî amaçla yurdumuzda bulunan kuruluşlara ait araçların tescilleri Türk Silahlı Kuvvetlerince,

b) İş makinesi türünden ve raylı sistemle çalışan araçların tescilleri kullanıldığı yerlere göre, ilgili kamu kuruluşlarınca,

c) Tarım kesiminde kullanılanlar hariç, il trafik komisyonlarından karar alınmak şartı ile motorsuz taşıtlardan gerekli görülenlerin tescilleri belediyelerce,

d) Yukarıdaki bentlerde sayılanlar dışında kalan bütün motorlu araçların tescilleri trafik tescil kuruluşlarınca,

Yapılır, belge ve plakaları verilir.

Belge ve plakaların araçlar üzerinde bulundurulması zorunluluğu

MADDE 23. — Araçlar, tescil belgesi, trafik belgesi ve tescil plakaları araç üzerinde ve uygun durumda bulundurulmadan trafiğe çıkarılamaz.

Bu madde hükmüne uymayanlar binbeşyüz lira para cezası ile cezalandırılırlar

Trafik belgesi verilmesi için zorunlu belgeler

MADDE 24. — Trafik belgesi verilebilmesi için araca ait tescil belgesi, karayoluna uygunluk belgesi, malî sorumluluk sigorta belgesi, muayene belgesi ve araca ait vergi belgesinin bulunması zorunludur.

Tescil belgesi, trafik belgesi ve tescil plakalarının verilmesi şartları, geçerlilikleri, süreleri, nicelik ve nitelikleri ile diğer esaslar yönetmelikte gösterilir.

Geçici trafik belgeleri ile geçici tescil plakaları

MADDE 25. — Tescilsiz olup, karayolunda geçici olarak kullanılacak araçlara malî mesuliyet sigortası yaptırılmış olmak şartı ile ilgili tescil bürosundan geçici trafik belgesi ile geçici tescil plakası alınması zorunludur.

Geçici trafik belgeleri ve geçici tescil plakalarının çeşitleri, verilme şartları, geçerlilik süreleri, nicelik ve nitelikleri, yurt dışından getirilecek veya yurt dışına götürülecek olan araçlara geçici tescil plakası verilmesi şartları ile diğer esaslar yönetmelikte belirtilir.

Geçici trafik belgeleri ve geçici tescil plakalarını süresini geçirerek kullananlar ikibin lira para cezası, amaç dışı veya başka taşıtta kullanan ve kullandıranlar beşbin liradan onbin liraya kadar hafif para cezası ve bir aydan üç aya kadar hafif hapis cezası ile cezalandırılırlar.

Ayrıca, trafik zabıtasınca bu geçici belge ve plakalar iptal edilerek, araçlar trafikten men edilir.

Araçlara ait trafik ayırım işaretleri ve diğer işaretler

MADDE 26. — Belirli araçlarda, çalışma yerini ve şeklini, kapasite ve diğer niteliklerini belirleyen plaka, ışık, renk, şekil, sembol ve yazı gibi ayırım işaretleri bulundurulması zorunludur.

Araçların dışında bulundurulması zorunlu işaretlerden başka yazı, işaret, resim, şekil, sembol, ilân, flama, bayrak ve benzerlerinin takılması, bulundurulması, yazılması, sesli ve ışıklı donanımların kullanılması özel izne bağlıdır.

Ayırım işaretleri ile izin verilmesine ilişkin esaslarla bunların nicelik ve nitelikleri yönetmelikte gösterilir.

Bu maddenin ikinci fıkrası hükümlerine uymayan araçları kullanan sürücüler binbeşyüz lira para cezası ile cezalandırılırlar.

Birinci fıkra hükümlerine uymayan araç işletenleri ile sürücüler, beşbin liradan onbin liraya kadar hafif para cezası ve trafik belgelerinin on gün geri alınması cezası ile cezalandırılırlar

Ayırım işaretleri bulunmayan araçlar trafik zabıtasınca trafikten men edilir.

Yönetmelikte belirtilen şartlara aykırı olarak bulundurulanlarla, araçlara izin alınmadan yazılan yazılar sildirilir veya takılan donanımlar bütün giderler ve sorumluluk işletene ait olmak üzere söktürülür.

Tanınma işaretleri

MADDE 27. — Esasları yönetmelikte açıklanan ve araçların tanınmasına yarayan, motor - şasi, seri numaraları, gerektiğinde yüklü, yüksüz ağırlıkları gibi işaretleri bulunmayan araçlara trafik belgesi verilmez.

Tanınma işareti bulunmayan veya bilinmeyen araçların, işaretleri tescil bürolarınca belirlenir ve belgelerine işlenir.

Devlet malı araçların ayırım işaretleri ve tescil plakaları

MADDE 28. — Devlet malı araçların tescil plakalarının rengi ayrı olur.

Emniyet araçlarının renklerine göre boyama şekli ile ayırım işaretleri diğer resmî ve özel kuruluşlarla gerçek ve tüzelkişilere ait araçlarda kullanılamaz.

Bu maddenin ikinci fıkrasına aykırı olarak boyanan veya ayırım işareti kullanan araçlar aykırılık giderilinceye kadar trafikten men edilir.

Bu madde hükmüne uymayanlar ikibin liradan beşbin liraya kadar hafif para cezası ve on günden iki aya kadar hafif hapis cezası ile cezalandırılırlar.

İKİNCİ BÖLÜM
Motorlu Araçlara Ait Şartlar

Araçların karayoluna uygunluğu ve imal, tadil ve montajı ile ilgili teknik esaslar

MADDE 29. — Araçların yapım ve kullanma bakımından, karayolu yapısına ve trafik güvenliğine uygun olması zorunludur.

Yapım safhasında araçların imal, tadil, montaj projelerinin tetkik ve tasdiki ile imalat yeterlilik belgelerinin verilmesine Sanayi ve Teknoloji Bakanlığı görevli ve yetkilidir.

İthal edilen araçlar ve esasları yönetmelikte belirtilen şartlara uygun olarak imal, tadil ve monte edilen araçlara, Karayolları Genel Müdürlüğünce «Karayolu Uygunluk Belgesi» verilir.

Araçların imal, tadil ve montajı hakkında teknik şartları gösteren yönetmelik Bayındırlık ve Sanayi ve Teknoloji bakanlıklarınca müştereken çıkarılır.

Askerî araçlara ait karayolu uygunluk belgesi Türk Silahlı Kuvvetlerince, raylı sistemle çalışan ve iş makinesi türünden araçlarınki ise ilgili kuruluşlarca verilir.

Araçların teknik şartlara uygunluğu

MADDE 30. — Araçların, esasları yönetmelikte belirtilen şekilde ve tarzda teknik şartlara uygun durumda bulundurulması zorunludur.

a) Servis freni, dış ışık donanımından yakını ve uzağı gösteren ışıklar ile park, fren ve dönüş ışıkları noksan, bozuk veya teknik şartlara aykırı olan araçları kullanan sürücüler ikibin lira para cezası,

b) Diğer eksiklik ve bozuklukları bulunan araçlarla, görüşü engelleyecek veya bir kaza halinde içindekiler için tehlikeli olabilecek süs, aksesuar, eşya ve çıkıntıları olan araçları kullananlarla karayolunu kullananlar için tehlike yaratacak şekilde olan veya görüşü engelleyecek ve çevredekileri rahatsız edecek derecede duman veya gürültü çıkaran araçları kullanan sürücüler binbeşyüz lira para cezası ile cezalandırılırlar.

Bu maddenin (a) bendinde belirtilen eksiklik ve bozuklukları bulunan araçlar, teknik şartlara uygun duruma getirilinceye kadar trafik zabıtasınca trafikten men edilebilir. (b) bendindeki şartlara uymayan ve uyumsuzluğu trafik emniyetini tehlikeye düşürmeyecek nitelikte olan araçların şartlara uygun duruma getirilmesi ihtar olunur. İhtarda verilen süre içinde teknik şartlara uygun duruma getirilmediğinin tespiti halinde araç trafik zabıtasınca trafikten men edilir.

Araçlarda bulundurulması zorunlu gereçler

MADDE 31. — Araçlarda :

a) Özelliklerine ve cinslerine göre, yönetmelikte nitelik ve nicelikleri belirtilen gereçlerin,

b) Kamyon, çekici ve otobüslerde ayrıca takoğraf, taksi otomobillerinde ise taksimetre,

Bulundurulması ve kullanılır durumda olması zorunludur.

(a) bendinde sayılan gereçleri kullanılabilir durumda bulundurmayan veya gerektiğinde kullanmayan sürücüler binbeşyüz lira, hiç bulundurmayanlar ikibin lira para cezası,

(b) bendine göre araçlarında taksimetre veya takoğraf bulundurmayan, kullanmayan ve kullanılabilir durumda bulundurmayan sürücü ve işletenler ikibin liradan beşbin liraya kadar hafif para cezası ve on günden kırk güne kadar hafif hapis cezası ile cezalandırılırlar.

(b) bendi hükmüne uygun durumda bulunmayan araçlar eksikleri giderilinceye kadar trafik zabıtasınca ayrıca trafikten men edilir.

Adres değiştirme ve araçlar üzerindeki değişiklikleri bildirme

MADDE 32. — Araçlar üzerinde yönetmelikte belirtilen şekillerde yapılacak her türlü değişikliğin ve adres değişikliklerinin işleten tarafından otuz gün içinde tescili yapan kuruluşa bildirilmesi zorunludur.

Bu madde hükmüne uymayanlar ikibin lira para cezası ile cezalandırılırlar.

Üzerinde teknik değişiklik yapılan araçlar, değişikliğin şartlara uygun olarak yapıldığı belgelenip bu durum ilgili tescil bürosunda tescil edilinceye ve trafik belgesine işleten tarafından yazdırılıncaya kadar trafikten men edilir.

Taşınması özel izne bağlı yükler

MADDE 33. — Ağırlık ve boyutları bakımından özelliği olan, başka ulaşım sistemleri ile taşınması mümkün olmayan ve taşıma sınırını aşıp da taşınması zorunlu olan yüklerin taşınması için, Karayolları Genel Müdürlüğünden izin alınması zorunludur.

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM

Araçların Muayenesi ve Muayeneye Yetkili Kuruluşlar

Araçların muayenesi

MADDE 34 — Trafiğe çıkarılacak motorlu araçların teknik şartlara uyup uymadığı ekonomik yapıları da dikkate alınmak suretiyle belirli zamanlarda muayene edilerek tespit edilir.

Motorlu araçların muayenelerinin, yönetmelikte belirtilen süreler içinde yaptırılması zorunludur.

Muayene süresi dolmasa bile kazaya karışması sonucu yetkili zabıtaca muayenesi gerekli görülenler ile üzerinde değişiklik yapılan veya sahip değiştiren araçların ayrıca özel muayenesi zorunludur. Bu muayeneler öncelikle yapılır.

Karayollarında kullanılmakta olan araçların, teknik şartlara uyup uymadığı trafik zabıtasınca kontrol edilerek her an muayeneleri yapılabilir.

Muayene süresi geçirilen veya sahip değiştirme hali hariç, özel muayene yaptırılması zorunlu olduğu halde yaptırılmamış araçları kullanan sürücüler binbeşyüz lira para cezası ile cezalandırılırlar.

Muayeneye yetkili kuruluşlar

MADDE 35. — Araçların muayeneleri, Karayolları Genel Müdürlüğüne ait muayene istasyonlarında ve ya bu kuruluş tarafından işletme belgesi ile yetki verilen gerçek veya tüzelkişilere ait muayene istasyonlarında yeterli makine ve gereçlerle ve yetkili kılınan görevlilerce yapılır.

Araçların özel muayeneleri ile yeni tescil veya devir işlemleri için gerekli muayeneler ve motor - şasi numaralarının tespitleri sadece Karayolları Genel Müdürlüğünün muayene birimlerinde yapılır.

Askerî araçlarla, raylı sistemle çalışan veya iş makinesi türünden araçların muayeneleri yonetmelikte belirlenen esaslara göre tescilini yapan kuruluşlarca yapılır.

Muayene istasyonlarında bulunacak makine, araç, gereç ile personelin nitelikleri, işletme, çalışma ve denetleme usulleri ve işletme belgesi ile yetki verilen muayene istasyonlarında alınacak ücretin tespiti ile diğer şartlar ve esaslar Bayındırlık Bakanlığınca çıkarılacak yönetmelikte gösterilir.

Karayolları Genel Müdürlüğünce işletme belgesi ile yetki verildiği halde, yönetmelikte belirtilen işletme şartlarına uymayan ve muayeneleri gerektiği şekilde yapmayan muayene istasyonu işletenleri, beşbin liradan onbin liraya kadar hafif para cezası ile işletme belgelerinin yedi gün geri alınması, tekrarında onbin liradan yirmibin liraya kadar hafif para cezası ile işletme belgelerinin onbeş gün geri alınması, ikinci tekrarında ise yirmibin liradan otuzbin liraya kadar hafif para cezası ve işletme belgelerinin süresiz iptali cezası ile cezalandırılırlar.

İşletme belgesi geçici olarak geri alındığı halde geri alma süresi içinde muayene yapan muayene istasyonu işletenleri onbin liradan yirmibin liraya kadar hafif para cezası ile cezalandırılırlar ve işletme belgeleri süresiz iptal edilir.

BEŞİNCİ KISIM

Sürücü Belgeleri ve Sürücüler

Sürücü belgesi alma zorunluluğu

MADDE 36. — Motorlu araçların, sürücü belgesi sahibi olmayan kişiler tarafından karayollarında sürülmesi ve sürülmesine izin verilmesi yasaktır.

Araçlar, bu Kanunda sınıfları belirtilen sürücü belgelerine sahip sürücüler ile iki veya çok taraflı anlaşmalara göre sürücü belgesi bulunan veya geçerli uluslararası sürücü belgesi olan kişilerce sürülebilir.

Sürücü belgesine sahip olmadan araç süren ve sürülmesine izin verenler, beşbin liradan onbin liraya kadar hafif para ve onbeş günden iki aya kadar hafif hapis cezası, tekrarında onbin liradan yirmibin liraya kadar hafif para ve iki aydan altı aya kadar hafif hapis cezası ile cezalandırılırlar.

Sürücü belgesi alması zorunlu olmayanlarda aranacak şartlar

MADDE 37. — Sürücü belgesi almaları zorunlu olmamakla beraber;

Bisiklet kullananların 11, motorsuz taşıtları kullananlar ile hayvan sürücülerinin 13 yaşını bitirmiş olmaları, bedensel ve ruhsal bakımdan sağlıklı bulunmaları zorunludur.

Durumları bu madde hükmüne uymayanlara araç kullandıran ve hayvanları tevdi edenler binbeşyüz lira para cezası ile cezalandırılırlar.

Sürücü belgesi sınıfları

MADDE 38. — Sürücü belgeleri, kullanılacak araçların cinslerine ve gruplarına göre aşağıdaki sınıflara ayrılmıştır.

«A_1» Sınıfı Sürücü Belgesi,
Motorlu bisiklet kullanacaklara,

«A_2» Sınıfı Sürücü Belgesi,
Motosiklet kullanacaklara,

«B» Sınıfı Sürücü Belgesi,
Otomobil, minibüs veya kamyonet kullanacaklara,

«C» Sınıfı Sürücü Belgesi,
Kamyon kullanacaklara,

«D» Sınıfı Sürücü Belgesi,
Çekici kullanacaklara,

«E» Sınıfı Sürücü Belgesi,
Otobüs kullanacaklara,

«F» Sınıfı Sürücü Belgesi,
Lastik tekerlekli traktör kullanacaklara,

«G» Sınıfı Sürücü Belgesi,
İş makinesi türünden motorlu araçları kullanacaklara,

«H» Sınıfı Sürücü Belgesi,
Özel tertibatlı olarak, imal, tadil veya teçhiz edilmiş motosiklet veya otomobil türünden araçları kullanacak hasta veya sakatlara,

«K» Sınıfı Sürücü Aday Belgesi,
Yönetmelikte belirtilen şartlar ve esaslara göre, sürmeyi öğrenmek isteyen sürücü adaylarına,
Verilen sürücü belgeleridir.

Uluslararası Sürücü Belgesi,
İki veya çok taraflı anlaşmalar uyarınca, sınıflarına göre araç kullananlara belli süre ile verilen belgedir.

Sürücü belgelerine ait esaslar

MADDE 39. — Sürücü belgelerine ait esaslar şunlardır;

a) Araçları kullanma yetkisi :

1. A_1, F, G ve H sürücü belgeleri ile yalnız kendi sınıflarındaki araçlar,
2. A_2 sınıfı sürücü belgesi ile A_1,
3. B sınıfı sürücü belgesi ile F,
4. C sınıfı sürücü belgesi ile B ve F,
5. D sınıfı sürücü belgesi ile C, B ve F,
6. E sınıfı sürücü belgesi ile B, C, D ve F,

Sınıfı sürücü belgeleri ile kullanılan araçlar da sürülebilir.

Sürücü belgesi sahiplerinin sürücü belgesinin sınıfına göre sürmeye yetkili oldukları araçlar dışındaki araçları sürmeleri yasaktır.

b) Römork takarak taşıt kullanma :

B, C ve E sınıfı sürücü belgesi sahipleri, araçlarının en çok yüklü ağırlığı 750 Kg.'a kadar olan (750 Kg. dahil) hafif römork takarak da kullanabilirler.

Yüklü ağırlığı 750 Kg.'ı geçen römorkları taşıtlarına takarak kullanmak isterlerse ayrı bir sınavdan geçirilirler ve römorklu taşıt kullanabilecekleri belgelerine işlenir.

c) Sürücü belgelerinin geçerlilik süresi :

Sürücü belgelerinden (K) sınıfı sürücü aday belgesi altı ay geçerlidir. Diğer sürücü belgelerinin yönetmelikte belirtilen süre ve esaslara göre vize edilmesi veya İçişleri Bakanlığınca gerekli görüldüğünde değiştirilmesi zorunludur.

Vize edilmemiş sürücü belgesi ile araç kullanmak yasaktır.

(G) sınıfı sürücü belgesi alacak olanlarda aranacak özel şartlar ile uluslararası sürücü belgelerinin veriliş şartları yönetmelikte gösterilir.

Bu maddenin (c) bendi hükmüne aykırı olarak vize edilmemiş sürücü belgesi ile araç kullananlar ikibin lira para cezası,

(a) ve (b) bentlerindeki hükümlere uymayan sürücüler ile bunlara araç kullandıranlar ikibin liradan beşbin liraya kadar hafif para cezası ile on günden kırk güne kadar hafif hapis cezası, tekrarında beşbin liradan onbin liraya kadar hafif para cezası ile onbeş günden iki aya kadar hafif hapis cezası ve sürücüler sürücü belgelerinin on günden bir aya kadar geri alınması cezası ile cezalandırılırlar.

Dış ülkelerden alınmış olan sürücü belgeleri

MADDE 40. — Dış ülkelerden alınmış olan sürücü belgelerinin değiştirilmesi ve bu belgelerle ülkemizde araç kullanma esasları aşağıda gösterilmiştir:

a) Yönetmelikte belirtilen süre içinde Türk vatandaşlarının ve ilgili kanunlar ile ikili veya çok taraflı anlaşma hükümleri saklı kalmak kaydıyla istekleri halinde yabancıların dış ülkelerden aldıkları sürücü belgeleri sınav şartı aranmaksızın karşılığı veya dengi olan sürücü belgesi ile değiştirilir.

b) Türk vatandaşları ve ilgili kanunlar ile ikili ve çok taraflı anlaşma hükümleri saklı kalmak üzere yabancılar, dış ülkelerden aldıkları cinsi için geçerli sürücü belgeleri ile yabancı ve Türk plakalı araçları ülkemizde kullanabilirler.

Türk vatandaşlarının ve yabancıların; dış ülkelerden aldıkları sürücü belgelerinin değiştirilmesine ve bu belgeler ile ülkemizde araç kullanmalarına ilişkin esaslar yönetmelikte gösterilir.

Sürücü adaylarında aranacak şartlar

MADDE 41. — Sürücü belgesi alacaklarda aşağıdaki şartlar aranır.

a) Yaş şartı :

A_1 sınıfı sürücü belgesi alacakların 17,

A_2, B, C, F, G ve H sınıfı sürücü belgesi alacakların 18,

Yaşını bitirmiş;

D ve E sınıfı sürücü belgesi alacakların ise 22 yaşını bitirmiş ve en az iki yıllık C sınıfı sürücü belgesine sahip olmaları,

b) Öğrenim şartları :

H sınıfı sürücü belgesi alacakların okur - yazar, diğerlerinin en az ilkokulu bitirmiş bulunmaları,

c) Sağlık şartları :

Vücut yapısı ve ruh sağlığı bakımından yönetmelikte belirtilen şartlara sahip olmaları,

d) Sınavlarda başarı şartları :

Yazılı veya test uygulamalı (K sınıfı için sadece yazılı) sınavların başarılması,

e) Hükümlü olmama şartları :

Sürücü belgesi alacak olanların afla ortadan kaldırılmış olsa bile;

1. Türk Ceza Kanununun; 403, 404, 414, 415, 416/1 - 2, 418/1, 435, 436 ve (50, 51/2, 461/son veya 462 nci maddelerinden biri ile beraber uygulanmadığı hallerde) 448 - 450 nci, ayrıca, 491, 492, 493, 495 - 499, 503, 504, 505, 506, 508, 509 ve 510 uncu maddelerindeki suçlardan hüküm giymemiş olmaları,

2. Aynı Kanunun 416/3, 429, 430, 431, 432 ve (50, 51/2, 461/son veya 462 nci maddeleri ile beraber uygulanmış) 448 - 450, 500, 512, 572/2 nci maddelerinde yazılı suçlardan birden fazla hüküm giymemiş olmaları,

f) Aynı sınıf sürücü belgesinin bulunmaması veya belgelerin geri alınmamış olma şartı :

Önceden verilmiş aynı sınıf bir başka sürücü belgesinin bulunmaması, sürücü belgelerinin süresiz geri alınmamış olması veya geçici olarak geri alınmış ise süresinin dolmuş bulunması,

Zorunludur.

Sürücülerin sınavları

MADDE 42. — Sürücü belgesi alacakların sınavları, Emniyet Genel Müdürlüğünün ilgili birimlerinde görevlendirilecek komisyonlarca yapılır ve kazananlara belgeleri verilir.

Gerekli görülen hallerde sürücülerin sınavları ilçelerde, asker kişilerin sınavları ise askerî birliklerin sınav merkezlerinde de yapılabilir.

Sınava girmek isteyenler başvurma formunu yetkili memurun önünde bizzat el yazıları ile doldurarak imzalarlar. Bu belgedeki bilgiler, aksi ispatlanıncaya kadar doğru sayılır.

Yanlış bilgi veya sahte belge verenler fiil daha ağır cezayı gerektirmediği takdirde iki aydan altı aya kadar hafif hapis cezası ile cezalandırılırlar.

Sürücülerin; sınavları, sağlık muayenelerinin nasıl ve nerede yapılacağı, sürücü belgeleri, bu belgelerin verilmesi, geçerlilik süreleri, yenilenmeleri, sınavlarda görevlendirilecek kişilerin veya oluşturulacak komisyonların çalışmasına ve diğer hususlara ilişkin şartlar, usuller ve esaslar yönetmelikte belirtilir. Hazırlanacak yönetmelikte sağlık şartlarına ve muayenelerine ilişkin hususlar Sağlık ve Sosyal Yardım Bakanlığının görüşüne uygun olarak düzenlenir.

Askerî araç sürücülerinin sınavları

MADDE 43. — Er ve erbaş sınıfından askerî araç sürücülerinin özel sınavları ve belge verme işlemlerinin usulü ve bu belgelerle hangi cins taşıtların nerelerde kullanılacağı Millî Savunma Bakanlığınca çıkarılacak yönetmelikte gösterilir.

Bu belgeler sadece askerî araçlar için askerlik süresince geçerlidir.

Adres değişiklıklerinin bildirilmesi ve sürücü belgelerinin taşınması zorunluluğu

MADDE 44. — Surucu belgesi sahipleri :

a) İkamet adresı değışıkliklerini belgeyi veren kuruluşa otuz gün içinde bildirmek,

b) Araç kullanırken surücü belgelerini yanlarında bulundurmak ve yetkılilerin her ısteyışinde gostermek,

Zorundadırlar.

Bu madde hukümlerine uymayan suruculer binbeş yuz lira para cezası ile cezalandırılırlar.

Sağlık şartlarında sonradan meydana gelen değişiklikler ile sahte olan, hile ile alınan veya şartlarına uygun olmadan verilen sürücü belgeleri

MADDE 45. — Yönetmelikte belirlenen usul ve esaslara göre trafik zabıtasınca sürücülerin:

a) Sağlık durumlarında sürücülüğe engel bedensel bir değişikliğin görülmesi ve tespiti halinde sağlık kuruluşlarında muayenesi istenir ve yonetmelikte belirtilen sağlık şartlarını kaybettiği sağlık kurulu raporu ile belgelendirilenlerin sürücü belgeleri geri alınır. Bunlardan kaybettiği sağlık şartlarını yeniden kazandıklarını sağlık kurulu raporu ile belgelendırenlere sürücü belgeleri geri verilir.

b) Sahte olduğu, hile ile alındığı veya şartlarına uygun olmadan verildiği tespit edilen sürücu belgeleri adlî işlem yapılmak uzere geri alınır.

ALTINCI KISIM
Trafik Kuralları

BİRİNCİ BÖLÜM
Genel Kurallar

Karayollarında trafiğin akışı

MADDE 46 — Karayollarında trafık sağdan akar

Aksine bir ışaret bulunmadıkça sürücüler :

a) Araçlarını, gidiş yönüne göre yolun sağından, çok şeritli yollarda ise yol ve trafik durumuna göre hızının gerektirdiği şeritten sürmek,

b) Şerit değiştirmeden önce gireceği şeritte sürülen araçların emniyetle geçişini beklemek,

c) Trafiği aksatacak veya tehlikeye sokacak şekilde şerit değiştirmemek,

d) Gidişe ayrılan en soldaki şeridi sürekli olarak işgal etmemek,

e) İkı yonlu trafiğin kullanıldığı dort veya daha fazla şeritli yollarda aksıne bır ışaret bulunmadıkça, motosıklet, otomobıl, kamyonet ve otobüs dışındaki araçları kullananlar, geçme ve donme dışında en sağ şeridı izlemek,

Zorundadırlar.

Karayollarının belırlı kesımlerınde, bu yollardan faydalanma zorunda olan hayvan suruculeri, hayvanlarını veya hayvan sürülerini gidış yönunde yolun en sağından ve en az genışlik işgal ederek ve imkân olduğunda taşıt yolu dışından götürmek zorundadırlar.

Bu madde hükümlerıne uymayan surucüler bınbeşyuz lıra para cezası ile cezalandırılırlar.

Trafik işaretlerine uyma

MADDE 47. — Karayollarından faydalananlar aşağıdaki sıralamaya göre;

a) Trafiği düzenleme ve denetimle görevli trafık zabıtası veya özel kıyafetli veya işaret taşıyan dığer yetkili kişilerin uyarı ve işaretlerine,

b) Trafik ışıklarına,

c) Trafik işaret levhaları, cihazları ve yer işaretlemeleri ile belirtilen veya gösterilen hususlara,

d) Trafik güvenliği ve düzeni ile ilgili olan ve yönetmelikte gösterilen diğer kural, yasak, zorunluluk veya yükümlülüklere,

Uymak zorundadırlar.

Trafik zabıtası ve diğer yetkililerin dur işaretine, ışıklı trafik işaretlerinden kırmızı renkli olanına ve sesli işaretlere uymayan sürücüler ikibın, diğer trafık işaretlerine uymayan sürücüler binbeşyüz lira para cezası ile cezalandırılırlar.

Alkollü içki, uyuşturucu veya keyif verici maddelerin etkisi altında araç sürme yasağı

MADDE 48. — Uyuşturucu veya keyif verici maddeleri almış olanlar ile alkollü içki almış olması nedeniyle güvenli sürme yeteneklerini kaybetmiş kişilerin karayolunda araç sürmeleri yasaktır.

Uyuşturucu veya keyif verici maddelerin cinsleri ile alkollü içkilerin etki dereceleri ve kandaki miktarları, tespit usulleri ve muayene şartları hazırlanacak yönetmelikte Sağlık ve Sosyal Yardım Bakanlığının görüşüne uygun olarak düzenlenir.

Bu madde hükmüne uymayan sürücüler derhal araç kullanmaktan men olunur.

Bunlardan yönetmelikte belirtilen miktarın üzerinde alkollü içki kullandığı tespit olunanlar; ikibin liradan beşbin liraya kadar hafif para cezası ve onbeş günden iki aya kadar hafif hapis cezası, tekrarında beşbin liradan onbin liraya kadar hafif para cezası ve bir aydan üç aya kadar hafif hapis cezası ile cezalandırılırlar ve sürücü belgeleri bir aydan üç aya kadar geri alınır.

Uyuşturucu veya keyif verici maddeleri alarak araç kullananlar ise beşbin liradan onbin liraya kadar hafif para cezası ve iki aydan altı aya kadar hafif hapis cezası ile cezalandırılırlar ve sürücü belgeleri süresiz olarak geri alınır.

Taşıt kullanma sürelerine uyma zorunluluğu

MADDE 49. — Ticarî amaçla yük ve yolcu taşıyan motorlu taşıt sürücülerinin, taşıt kullanma sürelerine aykırı olarak taşıt kullanması ve bunlara taşıt kullandırılması yasaktır.

Taşıt kullanma süreleri ile ticarî amaçla yük ve yolcu taşıyan motorlu taşıtları kullanacakların denetimi ve süre dışı kullanmaya devamı önleyici tedbirlerle ilgili uygulanacak esas ve usuller yönetmelikte belirtilir.

Bu madde hükmüne aykırı olarak taşıt kullanan ve işletenler ikibin liradan beşbin liraya kadar hafif para cezası ve onbeş günden kırk güne kadar hafif hapis cezası, tekrarı halinde beşbin liradan onbin liraya kadar hafif para cezası ve bir aydan iki aya kadar hafif hapis cezası ile cezalandırılırlar.

İKİNCİ BÖLÜM
Hız Kuralları

Hız sınırları

MADDE 50. — Karayollarında yerleşim yerleri içinde ve dışında motorlu araçların cins ve kullanma amaçlarına göre sürülebileceği en çok ve en az hız sınırları ve diğer esaslar yönetmelikte belirlenir.

En çok ve en az hız sınırlarını gösteren işaret levhaları, gerekli görülen yerlere, ilgili kuruluşlarca konulur.

Bu Kanunla yetki verilen kuruluşlar tarafından yönetmelikte belirtilen hız sınırları yol ve trafik durumuna göre azaltılabilir veya çoğaltılabilir. Bu hallerde durum trafik işaretleri ile belirtilir ve uygun vasıtalarla duyurulur.

Hız sınırlarına uyma

MADDE 51. — Sürücüler, aksine bir karar alınıp işaretlenmemişse yönetmelikte belirtilen hız sınırlarını aşmamak zorundadırlar.

Hız ölçen teknik cihaz veya çeşitli usullerle yapılan tespit sonucu hız sınırlarını;

Yüzde ondan yüzde kırka (kırk dahil) kadar aşan sürücüler ikibin lira para cezası;

Yüzde kırktan fazla aşan sürücüler ise, her seferinde beşbin liradan onbin liraya kadar hafif para cezası ile onbeş günden iki aya kadar hafif hapis cezası ve bir aydan üç aya kadar sürücü belgelerinin geri alınması cezası ile cezalandırılırlar.

Hız sınırlarının aşılıp aşılmadığını, tespit etmekte kullanılan cihazların yerini tespit veya sürücüyü ikaz eden her türlü cihazın imali, ithali ve araçlarda bulundurulması yasaktır.

Bu cihazları imal veya ithal edenler, fiil başka bir suç oluştursa bile ayrıca üçbin liradan yirmibeşbin liraya kadar hafif para cezası ve üç aydan altı aya kadar hafif hapis cezası ile araçlarında bulunduran işletenler ise üçbin liradan onbin liraya kadar hafif para cezası ve onbeş günden iki aya kadar hafif hapis cezası ile cezalandırılırlar ve bu cihazların müsaderesine de hükmolunur.

Hızın gerekli şartlara uygunluğunu sağlamak

MADDE 52. — Sürücüler :

a) Kavşaklara yaklaşırken, donemeçlere girerken, tepe üstlerine yaklaşırken, dönemeçli yollarda ilerlerken, yaya geçitlerine, hemzemin geçitlere, tünellere, dar köprü ve menfezlere yaklaşırken, yapım ve onarım alanlarına girerken, hızlarını azaltmak,

b) Hızlarını, kullandıkları aracın yük ve teknik özelliğine, görüş, yol, hava ve trafik durumunun gerektirdiği şartlara uydurmak,

c) Diğer bir aracı izlerken yukarıdaki, fıkrada belirlenen durumları göz önünde tutarak güvenli bir mesafe bırakmak,

d) Kol ve grup halinde araç kullananlar, araçları arasında yönetmelikte belirtilen esaslara uygun olarak diğer araçların güvenle girebilecekleri açıklıklar bulundurmak,

Zorundadırlar.

Bu madde hükümlerine uymayan sürücüler ikibin lira para cezası ile cezalandırılırlar.

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM
Sürücülerin Uyacağı Diğer Kurallar

Dönüş kuralları

MADDE 53. — Sağa ve sola dönecek olan sürücüler aşağıdaki kurallara uyarlar.

a) Sağa dönüşlerde sürücüler;

1. Sağa dönüş işaretini vermeye,
2. Sağ şeride veya dönüşe ayrılmış şeride girmeye,
3. Hızını azaltmaya,
4. Dar bir kavisle dönmeye,
5. Dönülen karayolunun gidiş şeridine veya gidişine ayrılmış en sağ şeridine girmeye,

Zorunludurlar,

b) Sola dönüşlerde sürücüler;

1. Sola dönüş işareti vermeye,
2. Yolun gidişe ayrılmış olan kısmının soluna yaklaşmaya,
3. Hızını azaltmaya,
4. Dönüşe başlamadan, sağdan gelen taşıtlara ilk geçiş hakkını vermeye,
5. Dönüş sırasında, karşıdan gelen ve emniyetle durdurulamayacak kadar kavşağa yaklaşmış olan taşıtların geçmesini beklemeye,

6. Gireceği yolun gidişe ayrılan kısmına girmek uzere, dönüşünü yaparken, arkadan gelen ve sola dönecek diğer taşıtları engellememek için, geniş kavisle donüş yapmaya,

7. Gireceği yolun gidiş yönünde çok şeritli olması halinde, en sağ şerit dışında, uygun bir şeride girmeye,

8. Gireceği yola girdikten sonra, en kısa sürede, trafiği tehlikeye düşürmeden sağa yaklaşmaya,

Zorunludurlar.

c) Donel kavşaklardaki dönüşlerde sürücüler;

1. Dönüş işareti vermeye,

2. Hızını azaltmaya,

3. Orta adaya yakın şeritten kavşağa girmeye,

4. Ada etrafında dönerken gereksiz şerit değiştirmemeye,

5. Gireceği yola yaklaşırken sağa dönüş işareti ile birlikte sağa yaklaşarak dönel kavşaktan çıkmaya,

6. Gireceği yolun gidiş yönündeki uygun bir şeridine girmeye,

7. Yola girdikten sonra, en kısa sürede trafiği tehlikeye düşürmeden sağa yaklaşmaya,

Zorunludurlar.

d) Dönel kavşaklardaki geriye dönüşlerde sürücüler, sola dönüş halindeki kurallara uymakla birlikte, orta ada etrafında dönerken gireceği yola yaklaşıncaya kadar şeridini muhafaza etmeye de zorunludurlar.

Sağa ve sola dönüşlerde, sürücüler kurallara uygun olarak geçiş yapan yayalara, varsa bisiklet yolundaki bisikletlilere ve sola dönüşlerde sağdan ve karşıdan gelen trafiğe ilk geçiş hakkını vermek zorundadırlar,

Gidişe ayrılmış birden fazla şeridi bulunan yollarda, en sağdaki veya soldaki şerit işaretlenmek suretiyle sadece dönüşlere ayrılabilir, ayrılmış bu şeritlere bitişik diğer şeritlerden de işaretlenmek suretiyle sağa veya sola dönüşlere izin verilebilir.

Bu dönüşler için yukarıdaki (a) ve (b) bentlerindekine benzer manevra yapılır.

Bu madde hükümlerine uymayan sürücüler binbeşyüz lira para cezası ile cezalandırılırlar.

Geçme kural ve yasakları

MADDE 54. — Sürücülerin geçme sırasında uymak zorunda oldukları kural ve yasaklar şunlardır:

a) Geçme kuralları:

Sürücülerin önlerinde giden bir aracı geçmeleri için;

1. Kendisini takip eden sürücülerin kendisini geçmeye başlamamış olması,

2. Önündeki sürücünün başka bir taşıt veya aracı geçme niyetini belirten uyarma ışaretini vermemiş olması,

3. Geçeceği aracın hızı ile geçme esnasındaki kendi hızını da göz önüne alarak iki yönlü trafiğin kullanıldığı taşıt yollarında karşıdan gelen trafik dahil karayolunu kullananların tümü için tehlike veya engel olmadan geçme için kullanacağı şeridin yeteri kadar ilerisinin boş olması,

Zorunludur.

Geçme, geçilecek aracın solundaki şeritten yapılır. Geçilecek aracın sürücüsü ses ve ışık cihazları ile uyarılarak, geçerken kullanılan şeritte güvenli mesafe gidildikten sonra işaret verilip izlenecek şeride girmekle tamamlanır.

Araçların sağından veya banketlerden yararlanmak suretiyle geçmek yasaktır.

Ancak, herhangi bir araç, başka bir yola, karayoluna bitişik bir mülke girmek veya sola yanaşıp durmak için bu niyetini sola dönüş işareti ile belirtmiş ise bunların sağındaki şeritten geçilebilir.

Gidişe ayrılmış yol bölümlerinde, şerit değiştirmemek şartı ile bir şeritteki taşıtların diğer şeritteki taşıtlardan hızlı gitmesi geçme sayılmaz.

b) Geçmenin yasak olduğu yerler;

1. Geçmenin herhangi bir trafik işaretiyle yasaklandığı yerlerde,

2. Görüş yetersizliği olan tepelerde ve dönemeçlerde,

3. Yaya ve okul geçitleri yaklaşımında,

4. Kavşaklarda, demiryolu geçitlerinde ve bunların yaklaşımında,
5. Gidiş ve geliş için birer şeridi bulunan iki yönlü trafiğin kullanıldığı köprü ve tünellerde,
Sürücülerin önlerindeki bir aracı geçmeleri yasaktır.
Bu madde hükümlerine uymayan sürücüler ikibin lira para cezası ile cezalandırılırlar.

Geçilen araçlara ait kurallar

MADDE 55. — Geçilmek istenen araçların sürücüleri :
a) Duyulur veya görülür bir geçiş işareti alınca trafiğin iki yönlü kullanıldığı karayollarında taşıt yolunun sağ kenarından gitmek, dörtten fazla şeritli veya bölünmüş karayollarında bulunduğu şeridi izlemek ve hızını artırmamak,

b) Dar taşıt yolları ile trafiğin yoğun olduğu karayollarında yavaş gitme nedeni ile kendilerini geçmek için izleyen araçların kolayca ve güvenli geçmelerini sağlamak için; araçlarını elverdiği oranda sağ kenara almak, yavaşlamak, gerekiyorsa durmak,

c) Geçiş üstünlüğü bulunan bir aracın duyulur veya görülür işaretini alınca, bu araçların kolayca ilerlemelerini sağlamak için taşıt yolu üzerinde yer açmak, gerekiyorsa durmak,
Zorundadırlar.
54 üncü maddede yazılı durumlar dışında, geçiş yapmak isteyenlere yol vermemek, geçilmekte iken bir başka aracı geçmeye veya sola dönmeye kalkışmak yasaktır.
Bu madde hükümlerine uymayan sürücüler ikibin lira para cezası ile cezalandırılırlar.

Şerit izleme, gelen trafikle karşılaşma, araçlar arasındaki mesafe, yavaş sürme ve yavaşlama ve geçiş kolaylığı sağlama

MADDE 56. — Sürücüler aşağıdaki kurallara ve yasaklara uymak zorundadırlar.
a) Şerit izleme :
1. Sürücülerin; geçme, dönme, duraklama, durma ve park etme gibi haller dışında şerit değiştirmeleri veya iki şeridi birden kullanmaları,
2. Kavşaklara yaklaşırken, yerleşim yerleri dışında yüzelli metre, yerleşim yerlerinde ise otuz metre mesafe içinde ve kavşaklarda şerit değiştirmeleri,
3. Araçların cinsine ve hızına uygun olmayan şeritten gitmeleri,
4. İşaret vermeden şerit değiştirmeleri,
Yasaktır.
b) Gelen trafikle karşılaşma :
Sürücüler; iki yönlü trafiğin kullanıldığı taşıt yollarında karşı yönden gelen araçların geçişini zorlaştıran bir durum varsa geçişi kolaylaştırmak için aracını sağ kenara yanaştırmaya, gerektiğinde sağa yanaşıp durmaya,
Dağlık ve dik yokuşlu karayollarında karşılaşma halinde, çıkan araç için geçiş güç veya mümkün değilse, güvenli geçişi sağlamak üzere, inen araçlar, varsa önceden sığınma cebine girmeye, sığınma cebi yoksa sağ kenara yanaşıp durmaya, gerektiği hallerde geri gitmeye,
Zorunludurlar.
c) Araçlar arasındaki mesafe :
Sürücüler önlerinde giden araçları yönetmelikte belirtilen güvenli ve yeterli bir mesafeden izlemek zorundadırlar.

d) Yavaş sürme ve yavaşlama :
Sürücülerin; araçlarını zorunlu bir neden olmadıkça, diğer araçların ilerleyişine engel olacak şekilde veya işaretle belirtilen hız sınırının çok altında sürmeleri, güvenlik nedeni veya verilen herhangi bir talimata uyulması dışında, başkalarını rahatsız edecek veya tehlikeye sokacak şekilde gereksiz ani yavaşlamaları yasaktır.

e) Geçiş kolaylığı sağlamak :

Taşıt yolunun dar olduğu yerlerde aksini gösteren bir trafik işareti yoksa, motorsuz araçları kullananlar motorlu araçlara, otomobil, minibüs, kamyonet, otobüs, kamyon, arazi taşıtı, lastik tekerlekli traktör, iş makineleri, yazılış sırasına göre kendisinden öncekilere geçiş kolaylığı sağlamak zorundadırlar.

Bu madde hükümlerine uymayan sürücüler binbeşyüz lira para cezası ile cezalandırılırlar.

Kavşaklarda geçiş hakkı

MADDE 57. — Kavşaklarda aşağıdaki kurallar uygulanır.

a) Bir kavşağa yaklaşan sürücüler kavşaktaki şartlara uyacak şekilde dikkatli bulunmak ve araçlarını ilk geçiş hakkı olan araçların geçmesine izin vermek üzere durabileceği hızda sürmek zorundadır.

b) Trafik zabıtası veya trafik ışıklı işareti ile yönetilmeyen veya aksine bir trafik işareti bulunmayan hallerde;

1. Talî yoldan gelen sürücüler anayoldaki sürücülere,
2. Bir mülkten karayoluna çıkan sürücüler karayolundaki sürücülere,
3. Yukarıdaki haller dışındaki kavşaklarda, soldaki sürücüler sağ taraflarındaki karayolundan yaklaşan sürücülere,
4. Dönel kavşak dışındaki sürücüler, kavşak içindeki sürücülere,

İlk geçiş hakkını vermek zorundadır.

c) Işıklı trafik işaretleri izin verse bile trafik akımı; kendisini kavşak içinde durmaya zorlayacak veya diğer doğrultudaki trafiğin geçişine engel olacak ise, sürücülerin kavşağa girmeleri yasaktır.

d) Trafik zabıtası, yetkili kişi veya trafik ışıklı işareti ile yönetilen kavşaklarda, sürücüler kavşağı en kısa zamanda geçmek zorundadır. Sürücülerin gereksiz olarak yavaşlamaları, durmaları, taşıttan inmeleri, taşıt veya araçların motorlarını durdurmaları yasaktır.

e) Aksine bir trafik işareti olmadıkça, bütün kavşaklarda araçlar ray üzerinde hareket eden taşıtlara ilk geçiş hakkını vermek zorundadır.

Bu madde hükümlerine uymayan sürücüler binbeşyüz lira para cezası ile cezalandırılırlar.

İndirme ve bindirme kuralları

MADDE 58. — Sürücüler aksine bir işaret bulunmadıkça, araçlarını gidiş yönlerine göre yolun en sağ kenarında durdurmaya, yolcularının iniş ve binişlerini sağ taraftan yaptırmaya ve yolcular da iniş ve binişlerini sağ taraftan yapmaya zorunludurlar.

Bu madde hükmüne uymayan sürücüler ve yolcular binbeşyüz lira para cezası ile cezalandırılırlar.

Duraklama ve park etme

MADDE 59. — Yerleşim birimleri dışındaki kara yolunda zorunlu haller dışında taşıt yolu üzerinde duraklamak veya park etmek yasaktır.

Zorunlu hallerde gerekli önlemleri almadan duraklayan sürücüler binbeşyüz lira,

Zorunlu haller dışında duraklayan sürücüler ikibin lira,

Zorunlu hallerde gerekli önlemleri almadan park eden sürücüler üçbin liradan beşbin liraya kadar hafif para cezası ile bir aydan üç aya kadar hafif hapis cezası,

Zorunlu haller dışında park eden araç sürücüleri ise beşbin liradan onbin liraya kadar hafif para cezası ve iki aydan altı aya kadar hafif hapis cezası ile cezalandırılırlar.

Duraklamanın yasak olduğu yerler

MADDE 60. — Taşıt yolu üzerinde;

a) Duraklamanın yasaklandığının bir trafik işareti ile belirtilmiş olduğu yerlerde,

b) Sol şeritte, (raylı sistemin bulunduğu yollar hariç)

c) Yaya ve okul geçitleri ile diğer geçitlerde,

d) Kavşaklar, tüneller, rampalar, köprüler ve bağlantı yollarında ve buralara, yerleşim birimleri içinde beş metre ve yerleşim birimleri dışında yüz metre mesafede,

e) Görüşün yeterli olmadığı tepelere yakın yerlerde ve dönemeçlerde,

f) Otobüs, tramvay ve taksi duraklarında,

g) Duraklayan veya park edilen araçların yanında,

h) İşaret levhalarına, yaklaşım yönünde ve park izni verilen yerler dışında; yerleşim birimi içinde onbeş metre ve yerleşim birimi dışında yüz metre mesafede,

Duraklamak yasaktır.

Bu madde hükümlerine uymayan sürücüler binbeşyüz lira para cezası ile cezalandırılırlar.

Park etmenin yasak olduğu yerler ve haller

MADDE 61. — Taşıt yolu üzerinde;

a) Duraklamanın yasaklandığı yerlerde,

b) Park etmenin trafik işaretleri ile yasaklandığı yerlerde,

c) Geçiş yolları önünde veya üzerinde,

d) Belirlenmiş yangın musluklarına her iki yönden beş metrelik mesafe içinde,

e) Kamu hizmeti yapan yolcu taşıtlarının durakları nı belirten levhalara iki yönden onbeş metrelik mesafe içinde,

f) Üç veya daha fazla ayrı taşıt yolu olan karayolunda ortadaki taşıt yolunda,

g) Kurallara uygun şekilde park etmiş araçların çıkmasına engel olacak yerlerde,

h) Geçiş üstünlüğü olan araçların giriş ve çıkışının yapıldığının belirlendiği işaret levhasından onbeş metre mesafe içinde,

i) İşaret levhalarında park etme izni verilen süre veya zamanın dışında,

j) Kamunun faydalandığı ve yönetmelikte belirtilen yerlerin giriş ve çıkış kapılarının her iki yönde beş metrelik mesafe içinde,

k) Park için yer ayrılmamış veya trafik işaretleri ile belirtilmemiş alt geçit, üst geçit ve köprüler üzerinde veya bunlara on metrelik mesafe içinde,

l) Park etmek için tespit edilen süre ve şeklin dışında,

m) Belirli kişi, kurum ve kuruluşlara ait araçlara, yönetmelikteki esaslara göre ayrılmış ve bir işaret levhası ile belirlenmiş park yerlerinde,

n) Ayrıca yönetmelikte belirtilen haller dışında yaya yollarında,

Park etmek yasaktır.

Bu madde hükümlerine uymayan sürücüler binbeşyüz lira para cezası ile cezalandırılırlar.

Yasaklara aykırı park edilmiş araçlar trafik zabıtasınca kaldırılabilir.

Yasaklanan yerlerde ve hallerde park edilmiş olan araçların hangilerinin hangi şartlarda, kaldırılıp götürüleceği, götürülme sırasında zarara ve ziyana uğratılmaması için alınacak önlemler ile kaldırma ve götürme giderlerinin tahsili usul ve esasları yönetmelikte gösterilir.

Kaldırılıp götürülen araçların giderleri ile verilen ceza, sürücüsü veya sahibince ödenmeden araç teslim edilmez.

Karayolu üzerinde park etme izni verilmeyen araçlar

MADDE 62. — Yerleşim birimleri içindeki karayolunda, bir trafik işaretiyle izin verilmedikçe ve yükleme, boşaltma, indirme, bindirme, arızalanma gibi zorunlu nedenler dışında kamyon, otobüs ve bunların katarları, lastik tekerlekli traktörler ile her türlü iş makinelerinin park edilmesi yasaktır.

Bu madde hükmüne uymayan sürücüler binbeşyüz lira para cezası ile cezalandırılırlar.

Araçların ışıklandırılması

MADDE 63. — Karayolunda trafiğe çıkan bütün araçların, nicelik ve nitelikleri yönetmelikte belirtilen şartlara uygun ışık donanımı bulundurmaları zorunludur.

Işık donanımına ait ayrıntılar yönetmelikte gösterilir.

Kanun ve yönetmelikte belirtilmeyen lambalar trafik zabıtasınca söktürülür.

Bu madde hükmüne uymayan sürücüler binbeşyüz lira para cezası ile cezalandırılırlar.

Işıkların kullanılması

MADDE 64. — Araçların sürülmesi sırasındaki zorunluluk ve yasaklar aşağıda gösterilmiştir.

a) Zorunluluklar :

1. Geceleri veya görüşü azaltacak şekilde sisli, karlı, yağmurlu havalarda ve yeteri kadar aydınlatılmamış tünellerle, benzeri hal ve yerlerde uzağı gösteren ışıkların yakılması,

2. Yukarıda sayılan hal ve yerlerdeki karşılaşmalarda, aydınlatmanın yeterli olduğu kesimlerde, öndeki aracı takip sırasında veya bir aracı geçerken yan yana gelinmesine kadar yakını gösteren ışıkların yakılması,

3. Kuyruk (arka kenar) ışıklarının uzağı veya yakını gösteren ışıklar veya sis ışıkları ile birlikte kullanılması,

Zorunludur.

b) Yasaklar :

1. Gece sis ışıklarının; sisli, karlı ve sağanak yağmurlu havalar dışında diğer farlarla birlikte yakılması,

2. Dönüş ışıklarının geç anlamında kullanılması,

3. Karşılaşmalarda, ışıkların söndürülmesi,

4. Öndeki aracı geçişlerde uyarı için çok kısa süre dışında uzağı gösteren ışıkların yakılması,

5. Yönetmelikte belirlenecek esaslara aykırı olarak ışık takılması ve kullanılması,

6. Sadece park lambaları ile seyredilmesi,

Yasaktır.

Bu madde hükümlerine uymayan sürücüler binbeşyüz lira para cezası ile cezalandırılırlar.

Araçların yüklenmesi

MADDE 65. — Araçların yüklenmesinde yönetmelikte belirtilen ölçü ve esaslara aykırı olarak :

a) Taşıma sınırı üstünde yük ve yolcu alınması, taşıma sınırı aşılsın veya aşılmasın dingil ağırlıklarını aşacak şekilde yüklenmesi,

b) Karayolu yapısı ve kapasitesi ile trafik güvenliği bakımından tehlikeli olabilecek tarzda yükleme yapılması,

c) Tehlikeli ve zararlı maddelerin gerekli izin ve tedbirleri almadan taşınması,

d) Ağırlık ve boyutları bakımından taşınması özel izne bağlı olan eşyanın izin alınmadan yüklenmesi, taşınması ve taşıttırılması,

e) Gabari dışı yük yüklenmesi, yük üzerine veya araç dışına yolcu bindirilmesi,

f) Yükün, karayoluna değecek, düşecek, dökülecek, saçılacak, sızacak, akacak, kayacak, gürültü çıkaracak şekilde yüklenmesi,

g) Yükün, her çeşit yolda ve yolun her eğiminde dengeyi bozacak, yoldaki birşeye takılacak ve sivri çıkıntılar hâsıl edecek şekilde yüklenmesi,

h) Sürücünün görüşüne engel olacak, aracın sürme güvenliğini bozacak ve tescil plakaları, ayırım işaretleri, dur ve dönüş ışıkları ile yansıtıcıları örtecek şekilde yüklenmesi,

i) Çeken ve çekilen araçlarla ilgili şartlar ve tedbirler yerine getirilmeden araçların çekilmesi,

Yasaktır.

Gerekli hallerde kamyon, kamyonet, römork ve yarı römorklarla yolcu veya yükle birlikte yolcu taşınabilmesine ilişkin esaslar yönetmelikte belirtilir.

Bu maddenin (a) bendi hükmüne aykırı olarak trafik belgelerinde yazılı taşıma sınırlarını yüzde ona (yüzde on dahil) kadar aşacak şekilde yük taşıması yaptıkları tespit edilen sürücüler ikibin lira para cezası, yüzde ondan fazla aşacak şekilde yük taşıması yaptıkları tespit edilen sürücülere (c) ve (d) bentlerindeki şartlara uymayan sürücüler ise beşbin liradan onbin liraya kadar hafif para cezası ile onbeş günden kırk güne kadar hafif hapis cezası ile cezalandırılırlar.

Taşıma sınırının üstünde yolcu alan araç sürücüleri ile bu maddenin diğer bentleri hükümlerine uymayanlar binbeşyüz lira para cezası ile cezalandırılırlar.

Ayrıca, bütün sorumluluk ve giderler araç işletenine ait olmak uzere, fazla yolcular en yakın yerleşim biriminde indirilir, yolcu taşıması dışında kalan taşıtlar ile ayrıca yük taşımalarında kullanılan taşıtlardan taşıma sınırını yüzde ondan fazla aşanlar ise, gerekli şartlar sağlanıncaya kadar trafikten menedilir.

Uluslararası yük taşımacılığına ilişkin konularda ikili ve çok taraflı anlaşma hükümleri saklıdır.

Bisiklet, motorlu bisiklet ve motosiklet sürücüleri ile ilgili kurallar

MADDE 66. — Bisiklet, motorlu bisiklet ve motosiklet sürücülerine aşağıdaki kurallar uygulanır.

a) Ayrı bisiklet yolu varsa, bisiklet ve motorlu bisikletlerin taşıt yolunda,

Bisiklet, motorlu bisiklet ve motosikletlerin yayaların kullanmasına ayrılmış yerlerde,

Bunlardan ikiden fazlasının taşıt yolunun bir şeridinde yanyana,

Sürülmesi yasaktır.

b) Bisiklet sürenlerin en az bir elleri, motorlu bisiklet sürenlerin manevra için işaret verme hali dışında iki elleri ve motosiklet sürenlerin devamlı iki elleri ile taşıtlarını sürmeleri ve yönetmelikte belirtilen güvenlik şartlarına uymaları zorunludur.

c) Bisiklet, motorlu bisiklet ve sepetsiz motosiklet sürücülerinin, sürücü arkasında yeterli bir oturma yeri olmadıkça başka kişileri bindirmeleri ve yönetmelikte belirtilen sınırdan fazla yük taşımaları yasaktır.

Sürücü arkasında ayrı oturma yeri olan bisiklet, motorlu bisiklet ve sepetsiz motosikletlerle bir kişiden fazlası taşınamaz.

Bu madde hükümlerine uymayan sürücüler binbeşyüz lira para cezası ile cezalandırılırlar.

Araç manevralarını düzenleyen kurallar

MADDE 67. — Manevralarda aşağıdaki kurallar uygulanır.

a) Sürücülerin, park yapmış taşıtlar arasından çıkarken, duraklarken veya park yaparken taşıt yolunun sağına veya soluna yanaşırken, sağa veya sola dönerken, karayolunu kullananlar için tehlike doğurabilecek ve bunların hareketlerini zorlaştıracak şekilde davranmaları yasaktır.

b) Yönetmelikte belirtilen şartlar dışında geriye dönmek veya geriye gitmek yasaktır. İzin verilen hallerde bu manevraları yapacak sürücüler, karayolunu kullananlar için tehlike veya engel yaratmamak zorundadır.

c) Dönüşlerde veya şerit değiştirmelerde sürücülerin niyetlerini dönüş işaret ışıkları veya kol işareti ile açıkça ve yeterli şekilde belirtmesi, işaretlerin manevra süresince devam etmesi ve biter bitmez sona erdirilmesi zorunludur.

Bu madde hükümlerine uymayan sürücüler binbeşyüz lira para cezası ile cezalandırılırlar.

DÖRDÜNCÜ BÖLÜM

Yayalar, Hayvanla Çekilen veya Elle Sürülen Araçlarla Hayvan Sürücüleri ve Yarışlar Hakkındaki Kurallar

Yayaların uyacakları kurallar

MADDE 68. — Yayaların uyacakları kurallar aşağıda belirtilmiştir.

a) Yayalar, aşağıda sayılan haller dışında, taşıt yolu bitişiğinde ve yakınında yaya yolu, banket veya alan varsa burada yürümek zorundadır.

1. Yönetmelikte belirtilen tedbirler alınmak şartı ile diğer yayalar için ciddî rahatsızlık verecek boyutta eşyaları iten veya taşıyan kişiler ile, taşıt yolunun en sağ şeridinden fazla kısmını işgal etmemek, gece ve gündüz görüşün az olduğu hallerde de imkân oranında tek sıra halinde yürümek şartı ile bir yetkili veya görevli yönetiminde düzenli şekilde yürüyen yaya kafileleri taşıt yolu üzerinde yürüyebilirler.

2. Yayaların yürümesine ayrılmış kısımların kullanılmasının mümkün olmaması veya bulunmaması hallerinde yayalar, bisiklet trafiğine engel olmamak şartı ile bisiklet yolunda bisiklet yolu yoksa taşıt yolu üzerinde, imkan oranında taşıt yolu kenarına yakın olmak şartı ile yürüyebilirler.

3. Her iki tarafında, yaya yolu ve banket bulunmayan veya kullanılır durumda olmayan iki yönlü trafiğin kullanıldığı karayollarında yaya kafileleri dışındaki yayalar, taşıt yolunun sol kenarını izlemek zorundadır.

b) Taşıt yolunun karşı tarafına geçmek isteyen yayaların taşıt yolunu, yaya ve okul geçidi ile kavşak giriş ve çıkışları dışında herhangi bir yerden geçmeleri yasaktır.

Yayalar, bu yerlerden geçerken;

1. Yaya ve okul geçitlerinin bulunduğu yerlerde, geçitte yayalar için ışıklı işaret varsa bu işaretlere uymak,

2. Geçitte yayalar için ışıklı işaret yoksa ve geçit sadece taşıt trafiği ışıklı işareti veya yetkili kişi tarafından yönetiliyorsa geçecekleri doğrultu açıldıktan sonra taşıt yoluna girmek,

3. Işıklı işaret veya yetkili kişilerin bulunmadığı geçitlerde veya kavşaklarda güvenlikleri açısından yaklaşan araçların uzaklık ve hızını göz önüne almak,

Zorundadırlar.

Ancak, yüz metre kadar mesafede yaya geçidı veya kavşak bulunmayan yerlerde yayalar, taşıt trafiği için bir engel teşkil etmemek şartı ile ve yolu kontrol ederek kendi güvenliklerini sağladıktan sonra en kısa doğrultuda ve en kısa zamanda taşıt yolunu geçebilirler.

c) Yaya yollarında, geçitlerde veya zorunlu hallerde taşıt yolu üzerinde bulunan yayaların, trafiği engelleyecek veya tehlikeye düşürecek şekilde davranışlarda bulunmaları veya buraları saygısızca kullanmaları yasaktır.

Bu madde hükümlerine uymayan yayalar beşyüz lira para cezası ile cezalandırılırlar.

Hayvanla çekilen, elle sürülen araçları sürenler ile hayvan sürücülerine ait kurallar

MADDE 69. — Yerleşim birimleri dışındaki karayolunda, taşıt yolu üzerinde zorunlu haller dışında hayvan bulundurmak, karayollarının yasaklanmamış, kesimlerinde ise hayvanla çekilen veya elle sürülen araçları, hayvanları, hayvan sürülerini ve binek hayvanlarını trafik kurallarına uymadan sürmek ve bunları sürme yeteneğinden yoksun kimselerin yönetimine vermek veya başı boş bırakmak yasaktır.

Taşıt yolunu kullanmak zorunda olan hayvan sürü ve kümelerini sevk ve idare edenler yönetmelikte belirtilen usul ve şartlara uymak zorundadırlar.

Bu madde hükümlerine uymayanlar binbeşyüz lira para cezası ile cezalandırılırlar.

Yarış ve koşulara ait kurallar

MADDE 70. — Yarış ve koşularda trafik güvenliği bakımından aşağıdaki kurallar uygulanır.

a) Bir il sınırı içindeki karayolları üzerinde yapılacak yarış ve koşular için o ilin valiliğinden,

b) Birden fazla il sınırları içindeki şehirlerarası karayolları üzerinde yapılacak millî ve milletlerarası yarış ve koşular için İçişleri Bakanlığından izin alınması zorunludur. Bu izin verilirken Bayındırlık Bakanlığının uygun görüşü alınır.

İzinsiz yapılan yarış ve koşular görevlilerce derhal durdurulur.

Yarış ve koşularda trafik güvenliği yönünden uygulanacak usul ve şartlar yönetmelikte gösterilir.

Bu madde hükümlerine uymayanlar beşbin liradan onbin liraya kadar hafif para cezası ile cezalandırılırlar.

BEŞİNCİ BÖLÜM

Çeşitli Kurallar

Geçiş üstünlüğüne sahip araçlar ve sürme kuralları

MADDE 71. — Geçiş üstünlüğüne sahip araçlar öncelik sırasıyla şunlardır :

a) Cankurtaran araçları, yaralı veya acil hasta taşıyan araçlar,

b) İtfaiye araçları,

c) Hükümlü veya sanığı takip eden veya emniyet ve asayişi korumak için acele olay yerine giden zabıta araçları,

d) Bir trafik suçu işleyerek kaçan aracı takip eden veya trafik güvenlığını koruma veya trafik kazasına el koyma amacıyla olay veya kaza yerine gitmekte olan görevlilere ait araçlar,

e) Alarm sırasında sivil savunma hizmetlerinde görevli bulunan araçlar,

f) Koruma ile görevli ve korunan araçlar,

Bu araçlar görev halinde iken geçiş üstünlüğü hakkına sahiptir.

Bu hak, halkın can ve mal güvenliğini tehlikeye sokmamak, duyulur ve görünür geçiş üstünlüğü işaretini vermek şartı ile kullanılır.

Bu araçlar, bu Kanun ve yönetmelikte yazılı trafik kısıtlama ve yasaklarına bağlı değildir.

Bunların birbirleriyle karşılaşmalarında birinin diğerine göre geçiş üstünlüğü yukarıda yazılı olan sıraya göredir.

Zorunluluk olmadığı hallerde geçiş üstünlüğünü kullanmak yasaktır.

Zorunluluk olmadığı halde ve gereksiz geçiş üstünlüğü hakkını kullanan sürücüler ikibin lira para cezası ile cezalandırılırlar.

Ses, müzik, görüntü ve haberleşme cihazlarının kullanılması

MADDE 72. — Araçlarda ses, müzik, görüntü ve haberleşme cihazları yönetmelikte gösterilen şartlara uygun olarak ve kamunun rahat ve huzurunu bozmayacak şekilde kullanılabilir.

Bu madde hükmüne uymayan sürücüler binbeşyüz lira para cezası ile cezalandırılırlar.

Kanun ve yönetmelikte belirtilen şartlara uymayan ses, müzik, görüntü ve haberleşme cihazları ile sürücünün izleme ve kullanma sahası içinde kalan görüntü cihazları araçlardan söktürülür.

Tedbirsiz ve saygısız araç sürme

MADDE 73. — Karayolunda araçların kamunun rahat ve huzurunu bozacak veya kişilere zarar verecek şekilde saygısızca sürülmesi, araçlardan bir şey atılması veya dökülmesi yasaktır.

Bu madde hükümlerine uymayanlar binbeşyüz lira para cezası ile cezalandırılırlar.

Yaya ve okul geçitleri

MADDE 74. — Görevli bir kişi veya ışıklı trafik işaretleri bulunmayan, ancak başka bir trafik işareti ile belirlenmiş yaya veya okul geçitlerine yaklaşırken bütün sürücüler araçlarını yavaşlatmak ve bu geçitlerden geçen veya geçmek üzere bulunan kişilere ve öğrencilere ilk geçiş hakkını vermek zorundadırlar.

Bu madde hükmüne uymayan sürücüler binbeşyüz lira para cezası ile cezalandırılırlar.

Okul taşıtları

MADDE 75. — Okul taşıtlarının «DUR» işaretini yaktıkları hallerde bütün araçların durması zorunludur.

«DUR» işaretinin sadece öğrencilerin binmeleri veya inmeleri sırasında ve yönetmelikte belirtilen hallerde yakılması zorunludur.

Okul taşıtlarının çalıştırılması şartları, zamanları ve nitelikleri yönetmelikte belirtilir.

Bu madde hükümlerine uymayan sürücüler binbeşyüz lira para cezası ile cezalandırılırlar.

Demiryolu geçitleri

MADDE 76. — Demiryolu geçitlerinde:

a) Sürücülerin demiryolu geçitlerini, geçidin durumuna uygun olmayan hızla geçmeleri, ışıklı veya sesli işaretin vereceği «DUR» talimatına uymamaları, taşıt yolu üzerine indirilmiş veya indirilmekte olan tam veya yarım bariyerler varken geçide girmeleri yasaktır.

b) Işıklı işaret veya bariyerle donatılmamış demiryolu geçitlerini geçmeden önce, sürücülerin durmaları, herhangi bir demiryolu aracının yaklaşmadığına emin olduktan sonra geçmeleri zorunludur.

Bu madde hükümlerine uymayan sürücüler ikibin lira para cezası ile cezalandırılırlar.

Çocuk, hasta ve sakat taşıtları, gözleri görmeyen yayalar, yürüyüş kolları

MADDE 77. — Bu Kanun açısından;

a) Çocuk, hasta ve sakatlara ait motorsuz taşıtların sürücülerine, yayalarla ilgili hükümler uygulanır.

b) Gözleri görmeyen ve yönetmelikte gösterilen özel işaret ve benzerlerini taşıyan kişilerin, taşıt yolu üzerinde bulunmaları halinde, bütün sürücülerin yavaşlamaları ve gerekiyorsa durmaları ve yardımcı olmaları zorunludur.

c) Bir yetkili veya görevli yönetimindeki yürüyüş kolları arasından geçmek yasaktır.

Bu maddenin (b) ve (c) bentlerine uymayan sürücüler binbeşyüz lira para cezası ile cezalandırılırlar.

Sürücülerin ve yolcuların koruyucu tertibat kullanma zorunluluğu

MADDE 78. — Belirli sürücülerin ve yolcuların, araçların sürülmesi sırasında koruyucu tertibat kullanmaları zorunludur.

Kullanma ve yolların özelliği gözetilerek hangi tip araçlarda sürücülerinin ve yolcularının şehiriçi ve şehirlerarası yollarda hangi şartlarda hangi koruyucu tertibatı kullanacakları ve koruyucuların nitelikleri ve nicelikleri ile emniyet kemerlerinin hangi araçlarda hangi tarihten itibaren kullanılacağı yönetmelikte belirtilir.

Bu madde hükmüne uymayanlar binbeşyüz lira para cezası ile cezalandırılırlar.

Karayolu üzerindeki park yerlerinde ücret almaya yetkililer

MADDE 79. — Karayolu üzeri park yerindeki araçlar için sadece karayolunun bakımından sorumlu kuruluş birimlerince ücret alınabilir.

Bunlar dışında hiçbir gerçek veya tüzelkişi herhangi bir şekilde para alamaz. Bu park yerleri hiçbir şekilde kiralanamaz.

Park ücreti, alınma şekli ve diğer esaslar yonetmelikte belirtilir.

Bu madde hükmüne uymayanlar ikibin lira para cezası ile cezalandırılırlar.

Diğer kurallar

MADDE 80. — Trafikle ilgili diğer kurallar ile tehlikeli madde taşıyan araçlar, çeken, çekilen araçlar, kol ve grup halinde seyreden araçlar ve hayvan sürüleri, taşıma sınırı ve gabari ölçüleri ile yük ve yolcu taşınması ile ilgili diğer kurallar ve şartlar yönetmelikte gösterilir.

YEDİNCİ KISIM
Trafik Kazaları

Trafik kazalarına karışanlar ile ilgili kurallar

MADDE 81. — Trafik kazalarına karışanlar:

a) Hareket halinde iseler trafik için ek bir tehlike yaratmayacak şekilde hemen durmak, kaza mahallinde trafik güvenliği için gereken tedbirleri almak,

b) Kazada ölen, yaralanan veya maddî hasar var ise bu kaza trafiği, can ve mal güvenliğini etkilemiyorsa, sorumluluğun saptanmasında yararlı olacak kanıt ve izler dahil, kaza yerindeki durumu değiştirmemek,

c) Kazaya karışan kişiler tarafından istendiği takdirde kimliğini, adresini, sürücü ve trafik belgesi ile sigorta poliçe tarih ve numarasını bildirmek ve göstermek,

d) Kazayı; yetkili ve görevli memurlara bildirmek, bunlar gelinceye kadar veya bunların iznini almadan kaza yerinden ayrılmamak,

e) Sürücüsü, mal sahibi veya ilgili kişilerin bulunmadığı sırada araç, eşya veya yüklere zarar veren sürücüler, zarar verdikleri araç, eşya veya mülkün sahibini veya ilgili kişileri bulmak, ilgilileri bulamadıkları takdirde durumu tespit etmek ve zarar verilen şey üzerine yazılı bilgi bırakmak, ilgili zabıtaya en kısa zamanda bilgi vermek,

Zorundadırlar.

Yalnız maddî hasar meydana gelen kazalarda, kazaya dahil kişilerin tümü, yetkili ve görevli kişinin gelmesine lüzum görmezlerse, bunu aralarında yazılı olarak saptamak suretiyle kaza yerinden ayrılabilirler.

Anlaşma hali dışında maddî hasarlı, ölümlü veya yaralanmalı trafik kazalarında, zabıtanın iznini almadan olay yerinden ayrılan veya (b) bendindeki hükümlere uymayan sürücüler beşbin liradan onbin liraya kadar hafif para cezası ve bir aydan üç aya kadar hafif hapis cezası ile sürücü belgelerinin bir aydan üç aya kadar geri alınması cezası ile cezalandırılırlar.

Bu maddenin diğer hükümlerine uymayanlar ikibin lira para cezası ile cezalandırılırlar.

Trafik kazalarında yükümlülük

MADDE 82. — Karayollarında meydana gelecek trafik kazalarına hemen el konmasını, ölü ve yaralıların taşınmasını veya yaralıların tedavisini veya sanıkların yakalanmasını sağlamak için;

a) Kaza yerinden geçmekte olan veya kazaya karışmış bulunan araçların sürücüleri kaza mahallinde ilk yardım önlemlerini almaya ve en yakın zabıtaya veya sağlık kuruluşuna haber vermeye ve yetkililerin talebi uzerine yaralıları en yakın sağlık kuruluşuna götürmeye,

b) Şehirlerarası akaryakıt istasyonlarında, sahipleri veya işletenleri, belirlenen standartlara uygun ilk yardım malzemesini her an kullanılabilir durumda bulundurmaya,

c) Tamirhane, servis istasyonu, garaj sahip ve sorumluları; tesislerine, ölüm veya yaralanma ile sonuçlanan bir kaza geçirmiş olduğu belli olan veya üzerinde suç belirtisi bulunan bir araç gelince gecikmeksizin zabıtaya haber vermeye ve bunları bir deftere işlemeye,

Zorunludurlar.

Bu maddenin (a) bendi hükmüne uymayanlar ikibin lira para cezası ile cezalandırılır; (b) ve (c) bendi hükümlerine uymayanlar, ikibin liradan beşbin liraya kadar hafif para ve on günden iki aya kadar hafif hapis cezası ile cezalandırılırlar.

Trafik kazalarına el koyma ve bilirkişilik

MADDE 83. — Trafik kazalarına;

a) Adlî yönden gereği yapılmak üzere mahallî genel zabıtaca,

b) Kazanın oluş nedenlerini, iz ve delillerini belirlyerek trafik kaza tespit tutanağı düzenlemek üzere de trafik zabıtasınca el konulur.

Trafik zabıtasının görevli olmadığı veya bulunmadığı karayollarında meydana gelen kazalarda trafik kaza tespit tutanağı mahallî genel zabıtaca düzenlenir ve bir örneği o yerin trafik zabıtasına gönderilir.

Karayollarında meydana gelen ve yalnız maddî hasarla sonuçlanan trafik kazalarında tarafların anlaşması halinde ve fiil başka bir suç oluşturmuyorsa adlî kovuşturma yapılmaz ve Türk Ceza Kanununun 565 inci maddesi hükmü uygulanmaz.

Trafik kazalarında yolun trafiğe kapandığı hallerde; trafik zabıtası veya genel zabıta; iz ve delilleri kaybolmayacak şekilde işaretledikten ve gerekli işlemleri yaptıktan sonra, karayolunu trafiğe açmaya yetkilidir.

Karayolunun trafiğe kapanmasına ölümlü ve hayatî tehlike yaratan yaralanmalı kazalar neden olmuş ve bu kaza can, mal ve trafik güvenliğini etkiliyor ve başka bir yoldan geçiş verilemiyorsa Cumhuriyet savcısının gecikeceğinin anlaşılması halinde, gerekli işaretlemeler yapılıp araç ve ölüler kenara alınarak durum bir tutanakla tespit edildikten sonra yol trafiğe açılır.

Trafik zabıtası, usul kanunlarına göre görevlendirilirse, trafik kazalarında bilirkişilik yapar.

Trafik kazaları, kaza tahkik memurluğu, bilirkişilik ve bunlarda aranacak şartlar ile diğer esaslar yönetmelikte gösterilir.

Trafik kazalarında sürücü kusurlarının tespiti ve asli kusur sayılan haller

MADDE 84. — Araç sürücüleri trafik kazalarında;

a) Kırmızı ışıklı trafik ışaretinde veya yetkili memurun dur işaretinde geçme,

b) Taşıt giremez trafik ışareti bulunan karayoluna veya bölünmüş karayolunda karşı yönden gelen trafiğin kullandığı şerit, rampa ve bağlantı yollarına girme,

c) İkiden fazla şeritli taşıt yollarında, karşı yönden gelen trafiğin kullandığı şerit veya yol bölümüne girme,

d) Arkadan çarpma,

e) Geçme yasağı olan yerlerde geçme,

f) Doğrultu değiştirme manevralarını yanlış yapma,

g) Şeride tecavüz etme,

h) Kavşaklarda geçiş önceliğine uymama,

i) Kaplamanın dar olduğu yerlerde geçiş önceliğine uymama,

j) Manevraları düzenleyen genel şartlara uymama,

k) Yerleşim birimleri dışındaki karayolunun taşıt yolu üzerinde, zorunlu haller dışında park etme veya duraklama ve her durumda gerekli tedbirleri almama,

l) Park için ayrılmış yerlerde veya taşıt yolu dışında kurallara uygun olarak park edilmiş araçlara çarpma,

Hallerinde aslî kusurlu sayılırlar.

Ancak, kazada bu hareketlerden herhangi biri, kazaya karışan araç sürücülerinden birden fazlası tarafından yapılmış veya kaza bu hareketler dışında kurallarla, yasaklamalara, kısıtlamalara ve talimatlara uyulmaması nedenlerinden doğmuşsa, karayolunu kullananlar için kusur oranı yönetmelikte belirtilen esaslara göre tespit edilir.

SEKİZİNCİ KISIM
Hukukî Sorumluluk ve Sigorta

BİRİNCİ BÖLÜM
İşletenin Hukukî Sorumluluğu

İşletenin sorumluluğu

MADDE 85. — Bir motorlu aracın işletilmesi bir kimsenin ölümüne veya yaralanmasına veya bir şeyin zarara uğramasına sebep olursa, motorlu aracın işleteni bu zarardan sorumlu olur.

İşletilme halinde olmayan bir motorlu aracın sebep olduğu trafik kazasından dolayı işletenin sorumlu tutulabilmesi için, zarar görenin, kazanın oluşumunda işleten veya eylemlerinden sorumlu tutulduğu kişilere ilişkin bir kusurun varlığını veya araçtaki bozukluğun kazaya sebep olduğunu ispat etmesi gerekir.

İşleten, hâkimin takdirine göre, kendi aracının katıldığı bir kazadan sonra yapılan yardım çalışmalarından dolayı yardım edenin maruz kaldığı zararlardan da sorumlu tutulabilir. Ancak, bu durumda işletenin sorumlu kılınabilmesi için, kazadan kendisinin sorumlu olması veya yardımın doğrudan doğruya kendisine veya araçda bulunanlara yapılması gerekir.

İşleten, aracın sürücüsünün veya aracın kullanılmasına katılan yardımcı kişilerin kusurundan, kendi kusuru gibi sorumludur.

İşletenin sorumluluktan kurtulması veya sorumluluğun azaltılması

MADDE 86. — İşleten, kendisinin veya eylemlerinden sorumlu tutulduğu kişilerin kusuru bulunmaksızın ve araçtaki bir bozukluk kazayı etkilemiş olmaksızın, kazanın bir mücbir sebepten veya zarar görenin veya bir üçüncü kişinin ağır kusurundan ileri geldiğini ispat ederse sorumluluktan kurtulur.

Sorumluluktan kurtulamayan işleten, kazanın oluşunda zarar görenin kusurunun bulunduğunu ispat ederse, hâkim, durum ve şartlara göre tazminat miktarını indirebilir.

Genel hükümlerin uygulanması

MADDE 87. — Yaralanan veya ölen kişi, hatır için karşılıksız taşınmakta ise veya motorlu araç, yaralanan veya ölen kişiye hatır için karşılıksız verilmiş bulunuyorsa, işletenin sorumluluğu ve motorlu aracın maliki ile işleteni arasındaki ilişkide araca gelen zararlardan dolayı sorumluluk, genel hükümlere tabidir.

Zarar görenin beraberinde bulunan bagaj ve benzeri eşya dışında araçta taşınan eşyanın uğradığı zararlardan dolayı işletenin sorumluluğu da genel hükümlere tabidir.

Zarar verenlerin birden fazla olması

MADDE 88. — Bir motorlu aracın katıldığı bir kazada, bir üçüncü kişinin uğradığı zarardan dolayı, birden fazla kişi tazminatla yükümlü bulunuyorsa, bunlar müteselsil olarak sorumlu tutulur.

Birden fazla kişinin sorumlu olduğu durumlarda, bunlar arasındaki ilişki bakımından zarar, olayın bütün şartları değerlendirilerek paylaştırılır. Özel durumlar ve özellikle araçların işletme tehlikeleri, zararın iç ilişkide başka türlü paylaştırılmasını haklı göstermedikçe, işletenler, kusurları oranında zarara katlanırlar.

İşletenler arasında zararın tazmini

MADDE 89. — Birden çok motorlu aracın katıldığı bir kazada işletenlerden biri bedensel bir zarara uğrarsa, özel durumlar ve özellikle işletme tehlikeleri başka türlü paylaştırmayı haklı göstermedikçe, kazaya katılan araçların işletenleri kendilerine düşen kusur oranında, zararı gidermekle yükümlüdürler.

İşletenlerden birine ait bir şeyin zarara uğraması halinde, zarar gören, ancak zarar veren işletenin veya eylemlerinden sorumlu tutulduğu kimsenin kusuru veya geçici olarak temyiz gücünü kaybetmesi veya zarar verene ait araçtaki bir bozukluk yüzünden zararın vuku bulduğunu ispat etmesi halinde, zarar veren işleten tazminatla yükümlü tutulur.

Tazminatla yükümlü olan işletenler, zarar gören işletene karşı müteselsilen sorumludurlar.

Maddî ve manevî tazminat

MADDE 90. — Maddî tazminatın biçimi ve kapsamı ile manevî tazminat konularında Borçlar Kanununun haksız fiillere ilişkin hükümleri uygulanır.

İKİNCİ BÖLÜM
Sigorta

Mali sorumluluk sigortası yaptırma zorunluluğu

MADDE 91. — İşletenlerin, bu Kanunun 85 inci maddesinin birinci fıkrasına göre olan sorumluluklarının karşılanmasını sağlamak üzere malî sorumluluk sigortası yaptırmaları zorunludur.

Zorunlu malî sorumluluk sigortasına ilişkin primler peşin olarak ödenir.

Turistlere ait taşıtlarla, milletlerarası çok taraflı veya karşılıklı anlaşmalar kapsamına giren yabancı plakalı taşıtların Türkiye'de geçerli milletlerarası anlaşmalarla kabul edilmiş sigortaları yoksa, bunlar için zorunlu malî sorumluluk sigortası Türkiye sınırlarına girişleri sırasında yapılır.

Bu madde hükmüne uymayanlar ikibin lira para cezası ile cezalandırılırlar.

Zorunlu malî sorumluluk sigortası bulunmayan veya 106 ncı maddeye göre Kamu Araçları Garanti Fonundan yararlanma kaydı olmayan araçlar trafikten men edilirler.

Zorunlu malî sorumluluk sigortası dışında kalan hususlar

MADDE 92 — Aşağıdaki hususlar, zorunlu malî sorumluluk sigortası kapsamı dışındadırlar :

a) İşletenin; bu Kanun uyarınca eylemlerinden sorumlu tutulduğu kişilere karşı yöneltebileceği talepler,

b) İşletenin; eşinin, usul ve füruunun, kendisine evlat edinme ilişkisi ile bağlı olanların ve birlikte yaşadığı kardeşlerinin mallarına gelen zararlar nedeniyle ileri sürebilecekleri talepler,

c) İşletenin; bu Kanun uyarınca sorumlu tutulmadığı şeye gelen zararlara ilişkin talepler,

d) Bu Kanunun 105 inci maddesinin üçüncü fıkrasına göre zorunlu malî sorumluluk sigortasının teminatı altında yapılacak motorlu araç yarışlarındaki veya yarış denemelerindeki kazalardan doğan talepler,

e) Motorlu araçla taşınan eşyanın uğrayacağı zararlar,

f) Manevî tazminata ilişkin talepler.

En az sigorta tutarları

MADDE 93. — Zorunlu malî sorumluluk sigortasının en az tutarları, araçların cinsine göre Ticaret Bakanlığınca gerektikçe tespit edilir ve yayınlanır.

Sigorta sözleşmesinin verilmesi ve işletenin değişmesi halinde yapılacak işlemler

MADDE 94. — Zorunlu malî sorumluluk sigorta sözleşmesi örneği sigortacı tarafından ilgili tescil kuruluşuna verilir.

Sigortalı aracın işletenının değişmesi halinde, devreden kişi onbeş gün içinde sigortacıya durumu bildirmek zorundadır. Sigortacı, işletenin değişmesi halinde, durumu tescil yapan kuruluşa ihbar etmekle yükümlüdür. Bu durumda sigortacının sorumluluğu bildirme tarihinden itibaren onbeş gün devam eder.

Sigortacı sigorta sözleşmesini durumun kendisine tebliği tarihinden itibaren onbeş gün içinde feshedebilir. Sigorta fesih tarihinden onbeş gün sonrasına kadar geçerlidir.

Sigorta sözleşmesinin feshi halinde sigortacı engeç yedi gün ve sözleşmenin yenilenmemesi halinde sürenin bitiminden itibaren en geç üç gün içinde tescili yapan kuruluşa bilgi vermek zorundadır. Aksi halde, sigortacının sorumluluğu bu bildirim yapılıncaya kadar devam eder.

Bu madde hükmüne uymayanlar binbeşyüz lira para cezası ile cezalandırılırlar.

Tazminatın azaltılması veya kaldırılması sonucunu doğuran haller

MADDE 95. — Sigorta sözleşmesinden veya sigorta sözleşmesine ilişkin kanun hükümlerinden doğan ve tazminat yükümlülüğünün kaldırılması veya miktarının azaltılması sonucunu doğuran haller zarar görene karşı ileri sürülemez.

Ödemede bulunan sigortacı, sigorta sözleşmesine ve bu sözleşmeye ilişkin kanun hükümlerine göre, tazminatın kaldırılmasını veya azaltılmasını sağlayabileceği oranda sigorta ettirene başvurabilir.

Zarar görenlerin çokluğu

MADDE 96. — Zarar görenlerin tazminat alacakları, sigorta sözleşmesinde öngörülen sigorta tutarından fazla ise zarar görenlerden her birinin sigortacıya karşı yöneltebileceği tazminat talebi, sigorta tutarının tazminat alacakları toplamına olan oranına göre indirime tabi tutulur.

Başka tazminat taleplerinin bulunduğunu bilmeksizin zarar görenlerden birine veya birkaçına kendilerine düşecek olandan daha fazla ödemede bulunan iyiniyetli sigortacı, yaptığı ödeme çerçevesinde, diğer zarar görenlere karşı da borcundan kurtulmuş sayılır.

Doğrudan doğruya talep ve dava hakkı

MADDE 97. — Zarar gören, zorunlu malî sorumluluk sigortasında öngörülen sınırlar içinde doğrudan doğruya sigortacıya karşı talepte bulunabileceği gibi dava da açabilir.

Tedavi giderlerinin ödenmesi

MADDE 98. — Motorlu araçların sebep oldukları kazalarda yaralanan kimselerin ilk yardım, muayene ve kontrol veya bu yaralanmadan ötürü ayakta, klinikte, hastane ve diğer yerlerdeki tedavi giderleri ile tedavinin gerektirdiği diğer giderleri aracın zorunlu malî sorumluluk sigortasını yapan sigortacı başvurma tarihinden itibaren sekiz iş günü içinde ve zorunlu malî sorumluluk sigortası sınırları kapsamında öder.

Birden çok aracın karıştığı bir trafik kazasında, zarar gören kişiler, araçların sigortacılarından herhangi birine veya aracın yararlandığı Kamu Araçları Garanti Fonuna başvurarak zararın giderilmesini isteyebilirler. Giderleri ödeyen sigortacı veya Garanti Fonu, ödediği miktarın sorumluluk oranlarına göre paylaşılmasını diğerlerinden talep edebilir.

Zarara sebep olan aracın bilinmemesi veya geçerli bir zorunlu malî sorumluluk sigortasının bulunmaması veya sigortacının iflas etmesi veya çalınan aracın işleteninin sorumlu tutulamaması hallerinde, birinci fıkrada belirtilen giderler, 108 inci maddede öngörülen Garanti Fonu tarafından ödenir.

Bu madde hükmüne uymayan sigortacılar, onbin liradan otuzbin liraya kadar hafif para cezası ile cezalandırılırlar.

Tazminat ve giderlerin ödenmesi

MADDE 99. — Sigortacılar, hak sahibinin kaza veya zarara ilişkin tespit tutanağını veya bilirkişi raporunu, sigortacının merkez veya kuruluşlarından birine ilettiği tarihten itibaren sekiz iş günü içinde zorunlu malî sorumluluk sigortası sınırları içinde kalan miktarları hak sahibine ödemek zorundadırlar.

Ödemeyi yapan sigortacı, ödenen miktarın sorumluluk oranlarında paylaşılmasını diğer sigortacılardan yazılı olarak talep eder. Diğer sigortacılar talep tarihinden itibaren sekiz iş günü içinde kendilerine düşen miktarı talepte bulunana öder.

Bu madde hükmüne uymayan sigortacılar onbin liradan otuzbin liraya kadar hafif para cezası ile cezalandırılırlar.

İhtiyarî malî sorumluluk sigortasına uygulanacak hükümler

MADDE 100. — Bu Kanunun sorumluluğun kaldırılması veya tazminatın azaltılmasına ilişkin 95 inci maddesi, doğrudan doğruya talep ve dava hakkına ilişkin 97 nci maddesi ve zamanaşımına ilişkin 109 uncu maddesi ihtiyarî malî sorumluluk sigortasında da uygulanır.

Sigorta sözleşmesi yapmaya yetkili sigorta şirketleri ve sigorta yapma zorunluluğu

MADDE 101. — Bu Kanunda öngörülen zorunlu malî sorumluluk sigortası Türkiye'de kaza sigortası dalında çalışmaya yetkili olan sigorta şirketleri tarafından yapılır. Bu sigorta şirketleri zorunlu malî sorumluluk sigortasını yapmakla yükümlüdürler.

Bu madde hükmüne uymayan sigorta şirketleri onbin liradan otuzbin liraya kadar hafif para cezası ile cezalandırılırlar.

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM
Özel Durumlar

Motorlu araç römorkları

MADDE 102. — Bir römorkun veya yarı römorkun veya çekilen bir aracın sebep olduğu zarardan dolayı, çekicinin işleteni, motorlu aracı işletenin sorumluluğuna ilişkin hükümlere göre sorumlu tutulur. Çekilen araçla ilgili olarak sorumluluk genel hükümlere tabidir.

Çekicinin sorumluluk sigortası, çekiciyi işletenin, römorkun sebep olduğu zarardan dolayı sorumluluğunu da kapsar.

İnsan taşımada kullanılan römorklar, römork için ek bir sorumluluk sigortası yaptırılarak tüm katarın en az zorunlu malî sorumluluk sigortası tutarlarının kapsamına girmesi sağlanmadıkça, trafiğe çıkarılamaz.

Motorsuz taşıtlar ve motorlu bisiklet

MADDE 103. — Motorsuz taşıtlar ile motorlu bisiklet sürücülerinin hukukî sorumluluğu genel hükümlere tabidir.

Motorlu araçlarla ilgili meslekî faaliyette bulunanlar

MADDE 104. — Motorlu araçlarla ilgili meslekî faaliyette bulunan teşebbüslerin sahibi, gözetim, onarım, bakım, alım - satım, araçta değişiklik yapılması amacı ile veya benzeri bir amaçla kendisine bırakılan bir motorlu aracın sebep olduğu zararlardan dolayı, işleten gibi sorumlu tutulur. Aracın işleteni ve araç için zorunlu malî sorumluluk sigortası yapan sigortacısı bu zararlardan sorumlu değildir.

Yukarıda yazılı teşebbüs sahipleri kendilerine bırakılan motorlu araçların tümünü kapsamak üzere esasları Ticaret Bakanlığınca tespit edilecek bir zorunlu malî sorumluluk sigortası yaptırmaya mecburdurlar.

İşletenin sorumluluk sigortasına ilişkin hükümler, burada da uygulanır.

Motorlu araçları meslekî veya ticarî amaçlar için elinde bulunduran teşebbüs sahipleri bu araçların yönetmelikte gösterilecek biçimde bir defterini tutmakla yükümlüdürler.

Bu madde hükümlerine uymayan teşebbüs sahipleri onbin liradan otuzbin liraya kadar hafif para cezası ile cezalandırılırlar.

Yarışlar

MADDE 105. — Yarış düzenleyicileri, yarışa katılanların veya onlara eşlik edenlerin araçları ile gösteride kullanılan diğer araçların sebep olacakları zararlardan dolayı motorlu araç işleteninin sorumluluğuna ilişkin hükümler uyarınca sorumludurlar.

Yarışçıların veya onlarla birlikte araçta bulunanların uğrayacakları zararlarla, gösteride kullanılan araçların uğradıkları zararlardan dolayı sorumluluk genel hükümlere tabidir.

Yarış düzenleyicilerinin, yarışa katılanların ve yardımcı kişilerin yarış esnasında üçüncü kişilere karşı olan sorumluluklarını karşılamak üzere bir sorumluluk sigortası yaptırmaları zorunludur. Bu gibi yarışlara izin vermeye yetkili olan makamın talebi üzerine Ticaret Bakanlığı durum ve şartlara göre en az sigorta tutarlarını belirlemekle görevlidir. Motorlu araçlar için yapılacak sigortalarda en az sigorta tutarları zorunlu malî sorumluluk sigortasındaki tutarlardan az olamaz. Bu Kanunun zarar görenin doğrudan doğruya sigortacıyı dava edebilmesine ilişkin 97 nci maddesi hükümleri ile zarar görenlerin birden çok olması haline ilişkin 96 ncı maddesi hükümleri burada da uygulanır.

Yetkili makamdan izin alınmaksızın düzenlenen bir yarışta vukubulan zararlar, zarara sebep olan motorlu aracın sorumluluk sigortacısı tarafından karşılanır. Böyle bir durumda, sigortacı, yarış için özel bir sigortanın yapılmamış olduğunu bilen veya gerekli özenin gösterilmesi halinde bilebilecek olan işleten veya işletenlere rücu edebilir.

Bu madde hükümleri, ortalama hızı saatte en az elli kilometrenin üstünde olan veya ulaşılacak hıza göre değerlendirilme yapılması öngörülen motorlu araç veya bisiklet sporu gösterilerinde uygulanır. Bu hükümler yarış güzergâhının diğer trafiğe kapatılması halinde de geçerlidir. Bakanlar Kurulu, bu madde hükümlerinin, başka yarışlar bakımından da uygulanmasına karar verebilir.

Devlete ve kamu tüzelkişilerine ait araçlar

MADDE 106. — Genel ve katma bütçeli kuruluşlara, il özel idareleri ve belediyelere ve kamu iktisadî teşebbüslerine ve kamu kuruluşlarına ait motorlu araçların sebep oldukları zararlardan dolayı, bu Kanunun işletenin hukukî sorumluluğuna ilişkin hükümleri uygulanır. Bu kuruluşlar, üçüncü kişilere gelen zararı karşılamak üzere zorunlu malî sorumluluk sigortası yaptırmakla yükümlü değildirler.

Birinci fıkra kapsamındaki araçların sebep oldukları zararların karşılanması amacıyla Maliye Bakanlığı tarafından bir «Kamu Araçları Garanti Fonu» oluşturulur ve fona tahsis edilen tutar bloke edilir.

Kamu Araçları Garanti Fonunun miktarı, ilgili kuruluşların fona yapacakları katkılar ile Fon tarafından yapılacak ödemeler, Ticaret Bakanlığının görüşü alınarak Maliye Bakanlığınca hazırlanacak yönetmelikte belirtilir.

Zarar görene «Kamu Araçları Garanti Fonu» ndan yapılacak ödemeler, bu Kanunda öngörülen en az sigorta tutarlarının altında olamaz. 95 inci maddenin 2 nci fıkrası hükmü Fondan yapılacak ödemeler hakkında da uygulanır.

Çalınan veya gasbedilen araçlarda sorumluluk

MADDE 107. — Bir motorlu aracı çalan veya gasbeden kimse işleten gibi sorumlu tutulur. Aracın çalınmış veya gasbedilmiş olduğunu bilen veya gereken özen gösterildiği takdirde öğrenebilecek durumda olan aracın sürücüsü de onunla birlikte müteselsilen sorumludur. İşleten, kendisinin veya eylemlerinden sorumlu olduğu kişilerden birinin, aracın çalınmasında veya gasbedilmesinde kusurlu olmadığını ispat ederse, sorumlu tutulamaz. İşleten, sorumlu olduğu durumlarda diğer sorumlulara rücu edebilir.

Aracın çalındığını veya gasbedildiğini bilerek binen yolculara karşı sorumluluk, genel hükümlere tabidir.

Çalınmış veya gasbedilmiş motorlu araç bir olaya sebep olmuş ise, işleten de sorumlu değilse kişiye gelen zararlar, 108 inci madde uyarınca Garanti Fonu tarafından karşılanır.

DÖRDÜNCÜ BÖLÜM
Garanti Fonu

Garanti Fonu

MADDE 108. — Bu Kanuna göre, zorunlu malî sorumluluk sigortasına tabi motorlu araçların sebep olacakları zararların, aşağıdaki durumlarda işletenin sorumluluğuna ilişkin kurallar uyarınca ve zorunlu sigorta tazminatı sınırları içinde karşılanması amacıyla, Ticaret Bakanlığı tarafından bir Garanti Fonu oluşturulur.

Garanti Fonuna aşağıdaki durumlarda başvurulur :

a) Kazayı yapan motorlu aracın tespit edilememesi durumunda kişiye gelen zararlar için;

b) Zorunlu malî sorumluluk sigortası yaptırılmaksızın trafiğe çıkarılan motorlu aracın kişiye verdiği zararlar için;

c) Kazanın vukubulduğu sırada, zorunlu malî sorumluluk sigortasını yapan sigortacının iflası halinde, kişiye ve herhangi bir şeye gelen zararlar için;

d) 107 nci maddenin son fıkrasında öngörülen durumlar için,

Kazaya sebep olan aracın işleteninin sonradan bulunması halinde garanti fonu, işletene ve sigortacısına rücu edebilir, diğer durumlarda da garanti fonunun sorumlulara başvurma ve sigortacının iflas masasına katılma hakları saklıdır.

Fonun gelirleri; her yıl sigorta şirketlerince zorunlu malî sorumluluk sigortası için tahsil edilen safî primlerin % 1'i ile sigorta yaptıranların safî primin % 2'si oranında sigorta şirketine ayrıca ödeyecekleri katılma paylarından oluşur.

Sigorta şirketleri; kendilerine ait katılma paylarını her yıl şubat ayı sonuna kadar, sigorta yaptıranlardan tahsil ettikleri katılma paylarını ise ertesi ayın sonuna kadar fon hesabına yatırırlar.

Sözü edilen katılma paylarını zamanında veya tam olarak fon hesabına yatırmayan sigorta şirketleri yatırmadıkları meblağ üzerinden her ay için garanti fonuna yüzde on gecikme faizi öderler ve ayrıca onbin liradan otuzbin liraya kadar hafif para cezası ile cezalandırılırlar.

Bu fonun kuruluşuna, işleyişine, fondan yapılacak ödemelere ve diğer hususlara ilişkin esaslar, Ticaret Bakanlığı koordinatörlüğünde, İçişleri, Maliye, Bayındırlık ve Ulaştırma bakanlıklarınca müştereken hazırlanacak bir yönetmelikte gösterilir.

BEŞİNCİ BÖLÜM
Ortak Hükümler

Zamanaşımı

MADDE 109. — Motorlu araç kazalarından doğan maddî zararların tazminine ilişkin talepler, zarar görenin, zararı ve tazminat yükümlüsünü öğrendiği tarihten başlayarak iki yıl ve herhalde, kaza gününden başlayarak on yıl içinde zamanaşımına uğrar.

Dava, cezayı gerektiren bir fiilden doğar ve ceza kanunu bu fiil için daha uzun bir zaman aşımı süresi öngörmüş bulunursa, bu süre, maddî tazminat talepleri için de geçerlidir.

Zamanaşımı, tazminat yükümlüsüne karşı kesilirse, sigortacıya karşı da kesilmiş olur. Sigortacı bakımından kesilen zamanaşımı, tazminat yükümlüsü bakımından da kesilmiş sayılır.

Motorlu araç kazalarında tazminat yükümlülerinin birbirlerine karşı rücu hakları, kendi yükümlülüklerini tam olarak yerine getirdikleri ve rücu edilecek kimseyi öğrendikleri günden başlayarak iki yılda zamanaşımına uğrar.

Diğer hususlarda, genel hükümler uygulanır.

Yetkili mahkeme

MADDE 110. — Motorlu araç kazalarından dolayı hukukî sorumluluğa ilişkin davalar, sigortacının merkez veya şubesinin veya sigorta sözleşmesini yapan acentanın bulunduğu yer mahkemelerinden birinde açılabileceği gibi, kazanın vukubulduğu yer mahkemesinde de açılabilir.

Sorumluluğa ilişkin anlaşmalar

MADDE 111. — Bu Kanunla öngörülen hukukî sorumluluğu kaldıran veya daraltan anlaşmalar geçersizdir.

Tazminat miktarlarına ilişkin olup da, yetersiz veya fahiş olduğu açıkça belli olan anlaşmalar veya uzlaşmalar yapıldıkları tarihten başlayarak iki yıl içinde iptal edilebilir.

DOKUZUNCU KISIM
Adlî Kovuşturma ve Cezaların Uygulanması

BİRİNCİ BÖLÜM
Adlî Kovuşturma

Bu Kanundaki suçlarla ilgili davalara bakacak mahkemeler ve yetkileri

MADDE 112. — Bu Kanundaki; hafif para cezasını veya bununla birlikte hafif hapis cezasını, belgelerin geri alınması ve iptali cezasını veya işyerlerinin kapatılması cezasını gerektiren suçlarla ilgili davalara trafik mahkemelerinde, bunların bulunmadığı yerlerde yetki verilen sulh ceza mahkemelerinde bakılır.

Bu Kanunda yazılı suçları işleyenler hakkındaki duruşmalar, 3005 sayılı Meşhut Suçların Muhakeme Usulü Hakkında Kanunun 1 inci maddesinin (A) bendindeki yer ve aynı Kanunun 4 üncü maddesindeki zaman kayıtlarına bakılmaksızın sözü edilen kanun hükümlerine göre yapılır.

Trafik suçlarına ait kesinleşen karar örnekleri, sürücülerin sicillerine işlenmek üzere mahkemelerce ilgili trafik şubelerine gönderilir.

Bu Kanuna göre görülen davalar, diğer kanunlara göre görülen davalarla birleştirilemez.

Bu Kanunun uygulanmasında, suçun tekrarından söz edilen maddelerinin dışında tekerrür hükümleri uygulanmaz.

Bu Kanuna göre verilen hükümler diğer kanunlara göre; diğer kanunlara göre verilen hükümler bu Kanuna göre işlenen suçlarda tekerrüre esas olmaz.

Bu Kanunda yer alan «Suçun Tekrarından» maksat, daha önce verilmiş hükmün kesinleşme tarihinden itibaren bir yıl içinde aynı suçun tekrar işlenmesidir.

Askerî araçları süren kişiler ile asker kişilerin bu Kanunda yazılı suçlarla ilgili davalarına da bu mahkemelerde bakılır.

Askerî görev ve hizmetlerin yürütülmesi sırasında askerî araç sürücülerinin asker kişilere karşı işledikleri trafik kazaları ile ilgili suçlarda 353 sayılı Kanun hükümleri saklıdır.

Bu Kanunun; hafif para cezası veya hafif para cezası ile birlikte hafif hapis cezası yanında veya tek başına belgelerin geri alınması, iptali veya işyerlerinin kapatılması cezası öngörülmüş olan maddelerindeki suçlarda, Türk Ceza Kanununun 119 uncu maddesindeki «Kanun maddesinde ayrıca bir meslek veya sanatın tatili cezasının bulunması bu madde hükmünün uygulanmasına engel olmaz» hükmü uygulanmaz.

Duruşmasız olarak bakılacak davalar

MADDE 113. — Trafik mahkemeleri ve yetki verilen sulh ceza mahkemelerinde, sadece sürücü belgelerinin geçici olarak geri alınması cezasını gerektiren davalara duruşmasız bakılabilir.

İKİNCİ BÖLÜM
Cezaların Uygulanması

Suç ve ceza tutanağı

MADDE 114. — Trafik suçu işleyenler hakkındaki suç veya ceza tutanağı trafik zabıtası veya yetkili ve görevli kişilerce düzenlenir.

Birkaç trafık suçunun bir arada işlenmesi halinde her suç için ayrı ceza uygulanır.

Düzenlenen tutanağın bir örneği yerinde ilgiliye verilir. İkinci örnek Emniyet Genel Müdürlüğü Bilgi İşlem Merkezine gönderilir.

Suç mahkemece bakılacak suçlardan ise üçüncü ornek beş iş günü içinde ilgili mahkemeye gonderilir. Değilse tahsil için ilgili trafik kuruluşunca takibe alınır. Para cezası kanunda belirtilen süreler sonunda da ödenmezse 6183 sayılı Amme Alacaklarının Tahsil Usulü Hakkında Kanuna göre takip ve tahsil edilmek üzere ilgili mal sandığına gönderilir.

Tutanağın bir nüshası da değerlendirmelere esas olmak üzere ilgili birimde saklanır.

Para cezaları, yetkili kılınmış olan trafık zabıtası mensuplarına veya trafık kuruluşlarında görevli sayman mutemetlerine ödenebileceği gibi cezayı yazan ilgili trafık kuruluşuna posta ile de gonderilebilir.

Posta vasıtasıyla yapılan ödemelerde paranın postaya verilış tarihi ödeme tarihi sayılır.

Paranın yatırıldığı sayman mutemedi tutanağı düzenleyen ilgili trafik kuruluşuna müteakıp iş gününde bilgi vermek zorundadır.

Para cezalarının ödenme süresi

MADDE 115. — Para cezalarının tutanağın tebliği tarihinden itibaren onbeş gun içinde ödenmesi gerekir, onbeş gün içinde ödenmeyen cezalar iki katına çıkar ve ödeme süresi onbeş gün daha uzar.

Bu süre içinde de ödenmeyen cezalar üç katına çıkar. 116 ncı maddede öngörülen itiraza ilişkin hüküm saklı kalmak üzere, para cezaları ile mahkemelerce verilen ve sadece hafif para cezalarına ilişkin olan hükümler kesindir.

Tescil plakasına göre tutanak düzenlenmesi

MADDE 116. — Trafiği tehlikeye düşürecek, engel olacak şekilde veya yasaklanmış yerlerde park etmiş olan araçlara veya trafik kural ve yasaklarına aykırı davranışları teknik cihazlarla belirlenmiş bulunan ve sürücüsü tespit edilemeyen araçlara tescil plakalarına gore trafik zabıtasınca tutanak düzenlenir.

Para cezasının ödenmesi gerektiği hallerde trafik kaydında araç sahibi olarak görülen kişiye cezayı ödemesi için tebligat yapılır ve bu cezalar 114 ve 115 inci maddelerde belirtilen şekılde takip ve tahsil olunur.

Bu şekilde uygulanan cezalar için araç sahipleri cezanın tebliği tarihinden itibaren yedi gün içinde yetkili mahkemeye itiraz edebilirler.

İtiraz ödemeyi ve ödeme ile ilgili süreyi durdurur.

İtiraz üzerine verilen kararlar kesindir.

Birinci fıkrada belirtilen fiiller mahkemece ceza tayinini gerektiriyorsa tutanak ilgili mahkemeye tevdi edilir.

Ceza yerine getirilmeden işlem yapılmaması

MADDE 117. — Para cezaları ödenmeden sürücü belgesi ve araçlarla ilgili işlemler yapılmaz.

Belirli süreler içinde alınan cezalar ve puanlama nedeniyle sürücü belgelerinin geri alınması

MADDE 118. — Bu Kanunun suç saydığı bir fiilden dolayı haklarında ceza uygulanan sürücülere, aldıkları her ceza için esasları yönetmelikte belirlenen ceza puanları verilir.

Trafik suçunun işlendiği tarihten geriye doğru bir yıl içinde işlenen trafik suçlarına ait ceza puanları toplamı yönetmelikte belirtilen sayıyı aşan sürücülerin sürücü belgeleri mahkeme kararı ile bir aydan altı aya kadar geri alınır. Ayrıca yönetmelikte belirtilen esaslara göre trafik eğitimine tabi tutulmasına da hükmolunabilir.

Ceza puanlarının tespit ve uygulanmasına ait usul ve esaslar yönetmelikte gösterilir.

Bu madde ve diğer ilgili maddelerdeki hükümlere göre sürücü belgesi geri alınanlardan geri alma süresi içinde araç kullandığı tespit edilenler, beşbin liradan onbin liraya kadar hafif para cezası ve onbeş günden iki aya kadar hafif hapis cezası ve sürücü belgesinin bir ay daha geri alınması cezası ile cezalandırılırlar.

İşlenen suçlar nedeniyle sürücü belgelerinin geri alınması ve yerine getirilmesi

MADDE 119. — Sürücü belgeleri, belge alındıktan sonra bu Kanunun 41 inci maddesinin (e) bendinin bir numaralı alt bendindeki suçlardan biri ile mahkûmiyet veya iki numaralı alt bendinde yazılı suçlardan birinden mükerrer olarak veya birden fazlasıyla aynı anda veya değişik tarihlerde mahkûmiyet halinde süresiz geri alınır.

Diğer cürümlerden mahkûmiyet halinde, mahkemece ceza süresini geçmemek üzere geçici olarak sürücü belgelerinin geri alınmasına da karar verilebilir.

Geçici olarak sürücü belgesinin geri alınması hürriyeti bağlayıcı ceza hükümlerinin infazından sonra yerine getirilir.

Zamanaşımı

MADDE 120. — Hafif para cezaları dışındaki para cezalarında zamanaşımı süresi beş yıldır.

Yönetmelikte yer alacak diğer esaslar

MADDE 121. — Para cezalarının tahsilinde ve takibinde uygulanacak esas ve usuller ile kullanılacak makbuzun, suç ve ceza tutanağının şekli ve kullanma esasları ile Bayındırlık Bakanlığı mensuplarından hangi niteliklere sahip kişilerin, hangi şartlarda suç ve ceza tutanağı düzenleyeceği, genel zabıtaya mensup kişilerin bu Kanuna göre düzenleyecekleri tutanaklar hakkında yapılacak işlemler, yetki sınırları, koordinasyon ve işbirliği esasları İçişleri, Maliye ve Bayındırlık bakanlıklarınca müştereken çıkarılacak yönetmelikte gösterilir.

Makbuz ve tutanaklar Maliye Bakanlığınca bastırılır ve trafik kuruluşlarına dağıtımı sağlanır.

ONUNCU KISIM

Eğitim, Okullar ve Çocuk Eğitim Parkları

Trafik eğitimi ve denetimi

MADDE 122. — Öğrenim kurumları dışında gerçek ve tüzelkişilerin karayolunu kullananların eğitimi ile ilgili çalışmalarını konu ve kapsam yönünden tespite ve uygulama yönünden denetlemeye Emniyet Genel Müdürlüğünün koordinatörlüğünde Emniyet ve Karayolları Genel Müdürlükleri yetkilidir.

Eğitim çalışmalarının konu ve kapsamı ile uygulama esasları, denetleme usulleri yönetmelikte gösterilir.

Sürücü okullarının açılması ve işletilmesi

MADDE 123. — Motorlu taşıt sürücüsü yetiştirmek, trafikle ilgili öğretim ve eğitim yaptırmak üzere gerçek ve tüzelkişilere İçişleri Bakanlığınca okul açma izni verilebilir.

Okul açması uygun görülenlerden yönetmelikte belirtilen şartlara sahip olan gerçek ve tüzelkişilere okul açma belgesi verilir.

Sürücü okullarındaki öğretim ve eğitim konuları, süresi, kural ve uygulamalı derslerin programı, alınacak ücretin belirlenme şekli, okulun gözetim ve denetimi, okul için gerekli bina, alan, makine teçhizatı, öğretim ve eğitim araçları, taşıt ve benzerleri ile eğitici personelin nicelik ve nitelikleri, malî ve teknik güç ölçüleri, çalışma usulleri ve teminat miktarları Millî Eğitim Bakanlığının görüşü alınarak İçişleri Bakanlığınca çıkarılacak yönetmelikte belirtilir.

Bu madde hükümlerine ve yönetmelikteki şartlara uymayan okul sahiplerine, İçişleri Bakanlığı tarafından, olayın özelliğine göre belirlenecek süre içinde şartlara uymaları yazılı olarak bildirilir. Bu süre içinde şartların yerine getirilmemesi halinde, okul sahipleri onbin liradan yirmibin liraya kadar hafif para cezası, tekrarında ise yazılı uyarı yapılmaksızın yirmibin liradan otuzbin liraya kadar hafif para cezası ile cezalandırılırlar ve ayrıca okul on günden az olmamak üzere süreli veya süresiz olarak kapatılabilir.

Belge alınmadan açılan okulların sahipleri otuzbin lira hafif para cezası ile cezalandırılır. Ayrıca, belge alınmadan açılan okullar zabıtaca kapatılır.

Çocuk trafik eğitim parkları

MADDE 124. — Okul öncesi çocuklara ve ilköğretim öğrencilerine trafik bilgisi vermek ve kurallara uyma alışkanlığı kazandırmak amacı ile il özel idareleri ve belediyeler, yeteri sayıda ücretsiz çocuk trafik eğitim parkı yapar ve belediyeler gerçek veya tüzelkişilere de yapma izni verebilir.

Çocuk trafik eğitim parklarının yapılma, açılma, eğitim ve denetim ve çalışma esasları ile diğer hususlar Millî Eğitim ve Bayındırlık bakanlıklarının görüşleri alınarak İçişleri Bakanlığınca hazırlanacak yönetmelikte gösterilir.

Okullarda trafik dersleri

MADDE 125. — Millî Eğitim Bakanlığınca ilköğretim ve orta dereceli okulların ders programlarına eğitim amacı ile yeteri kadar zorunlu trafik dersleri konulur.

Silahlı Kuvvetler bünyesindeki birlik ve er eğitimi merkezlerine eğitim amacı ile yeteri kadar trafik dersi konulması Genelkurmay Başkanlığınca düzenlenir.

ONBİRİNCİ KISIM

Çeşitli Hükümler

Olağanüstü hallerde ve savaşta karayolunda trafiğin düzenlenmesi ve denetimi

MADDE 126. — Olağanüstü hallerde ve savaşta karayolunun kullanılması, trafiğin düzenlenmesi ve yönetimi esasları Genelkurmay Başkanlığının görüşü alınarak yönetmelikte belirtilir.

Barışta, bu düzenleme ve yönetimi denemek için yapılacak manevra ve tatbikatlarda Genelkurmay Başkanlığının istemi üzerine özel uygulamalar yapılabilir.

Araçlarla ilgili çeşitli işyerlerine ait şartlar

MADDE 127. — İşyerleri hakkında aşağıdaki şartlar uygulanır :

a) Araç bakım ve onarım işyerlerinin,

b) Karayolu dışı park yerleri, garaj, terminal, akaryakıt, servis istasyonları, motorlu araç alım ve satımı yapılan işyerlerinin ve benzeri tesislerin,

Bayındırlık Bakanlığının koordinatörlüğünde İçişleri, Sağlık ve Sosyal Yardım, Çalışma, Sanayi ve Teknoloji, Sosyal Güvenlik bakanlıklarınca ve diğer ilgili bakanlıkların görüşleri alınarak hazırlanacak yönetmelikte gösterilen şartlara uygun olarak işletilmesi zorunludur.

Bu işyerlerinde bulundurulacak araç, gereç ve donatım malzemesi, çalıştırılan personelin nicelik ve nitelikleri, işletme esasları, çalışma süre ve usulleri ile diğer esaslar ve şartlar yönetmelikte gösterilir.

Yönetmelikte belirtilen şartlara uymayan bu gibi tesislere ilgili kuruluşlarca işletme izni verilemez.

Yönetmelikte gösterilen trafikle ilgili esaslara uymayan işyeri sahipleri beşbin liradan onbin liraya kadar hafif para cezası, tekrarında onbin liradan yirmibin liraya kadar hafif para cezası, ikinci tekrarında yirmibin liradan otuzbin liraya kadar hafif para cezası ile ilk seferinde üç gün, tekrarında ve her seferinde üç günden onbeş güne kadar işyerinin kapatılması cezası ile cezalandırılırlar.

Yönetmelikte gösterilen diğer esaslara uymayan işyeri sahipleri hakkında da ilgili kuruluşlarca özel kanunlarında belirtilen işlem yapılır.

Terkedilen, hasara uğrayan veya uzun süre park edilen araçlar

MADDE 128. — Yolu kullananları uzun süre etkileyecek şekilde park edilmiş, terkedilmiş veya hasara uğramış araçların kaldırılıp götürülmesine trafik zabıtası yetkilidir.

Trafik hizmetleri geliştirme fonu

MADDE 129. — Emniyet Genel Müdürlüğü bünyesinde :

a) Bilgi İşlem Merkezinin geliştirilip yaygınlaştırılması ve kapalı devre televizyon üniteleri kurulup işletilmesi ve çağdaş teknolojinin yerine getirilmesine,

Trafik hizmetlerini geliştirmek, etkinlik kazandırmak amacı ile her çeşit araç ve gerecin yaptırılması, satın alınması, kiralanması, bakım ve onarımının sağlanmasına,

Trafikle ilgili görevler verilen mahallî idarelerin, bu konulardaki projelerinin finanse edilmesine,

Okullar ve kurslar açmak dahil trafik personelinin ve halkın eğitim faaliyetlerinin geliştirilmesine,

Katkıda bulunmak amacı ile «Trafik Hizmetleri Geliştirme Fonu» kurulur.

b) Bu Fonun gelirleri :

1. Her yıl bu fon için bütçeye konulacak ödenekler Bakanlığınca müştereken çıkarılacak yönetmelikte gös-
2. 197 sayılı Motorlu Taşıtlar Vergisi Kanuden,
% 19 oranındaki payın tamamından, nunun 17 nci maddesindeki «Trafik Fonu» için ayrılan
3. Bu Kanunun 131 inci maddesine göre Türkiye
ğıt ve plakalardan sağladığı net gelirin % 50'sinden, Şoförler ve Otomobilciler Federasyonunun basılı kâ-
4. Bu Fon hesabının bankalarda tutulmasından elde
5. Diğer yardım ve bağışlardan, edilen faizlerden,

Oluşur.

Bu maddenin 1 inci fıkrasının (b) bendinin (2) nu
197 sayılı Motorlu Taşıtlar Vergisi Kanununun maralı alt bendinde sayılan gelirler ile ilgili işlemler,
lı alt bendinde gösterilen pay, her yıl en geç şubat ayı 17 nci maddesindeki usullere göre yapılır. (3) numara-
sabına kaydedilmek üzere Ziraat Bankasına tediye olu sonuna kadar Emniyet Genel Müdürlüğü emrine fon he-

Bu Fonun işleyişine ilişkin esaslar İçişleri ve Maliye nur.
terilir.

İlgili bakanlık ve kuruluşlarla işbirliğini sağlama

MADDE 130. — Bu Kanunun uygulanmasında trafik hizmetleri açısından İçişleri Bakanlığı ile işbirliği içinde çalışması gereken ilgili bakanlık ve kuruluşlarla belediyelerin görev, yetki ve sorumluluklarının esasları, işbirliğini sağlayacak biçimde yönetmelikte düzenlenir.

Kâğıtların ve plakaların basım ve dağıtımı ile gelirden pay ayrılması

MADDE 131. — Trafik şube veya bürolarında işleri icabı, iş sahiplerince verilmesi, kullanılması lüzumlu basılı kâğıtlarla plakaların cins ve nevileri İçişleri ve Bayındırlık bakanlıklarınca tespit edilir.

Bu basılı kâğıtlar ile plakalar Türkiye Şoförler ve Otomobilciler Federasyonunca bastırılır ve maliyetleri nazarı itibare alınmak suretiyle İçişleri ve Bayındırlık bakanlıkları ile Türkiye Şoförler ve Otomobilciler Federasyonunca birlikte tespit edilecek bedel mukabilinde il merkezlerinde veya kuruluşu bulunan ilçelerde, adı geçen federasyonca İçişleri Bakanlığının tespit edeceği esaslara göre verilir.

Bu basılı kâğıtlar ve plakaların satışının federasyona sağladığı net gelirin; yüzde ellisi trafik hizmetlerini geliştirme fonuna, yüzde onu her yıl en geç şubat ayı sonuna kadar Türkiye Trafik Kazaları Yardım Vakfı emrine tediye olunur. Gelirin kalanı Türkiye Şoförler ve Otomobilciler Federasyonuna aittir.

Bilgi işlem merkezinin faaliyeti

MADDE 132. — Araçların, sürücülerin ve trafik suçu işleyenlerin sicilleri, bunlara ait hukukî ve teknik değişiklikler ile diğer gerekli ve istatistikî bilgilere ait kayıtlar ve hizmetler Emniyet Genel Müdürlüğü bünyesindeki Bilgi İşlem Merkezi tarafından tutulur ve yürütülür.

Araçların trafiğe çıkarılmalarında kısıtlama ve yasaklamalar

MADDE 133. — Trafiğin ve karayolu yapısının büyük ölçüde etkilendiği karayollarında ikili ve çok taraflı anlaşma hükümleri saklı kalmak üzere, uluslararası transit ve yurt içi taşımalar belirli gün ve saatlerde kısıtlanabilir veya yasaklanabilir.

Kısıtlama ve yasaklamalar Bayındırlık, Gümrük ve Tekel ve Ulaştırma bakanlıklarının görüşü alınarak İçişleri Bakanlığınca tespit ve ilân edildikten sonra uygulanır.

Okul geçidi görevlisi

MADDE 134. — Okul geçitlerinde, trafik zabıtasınca verilmiş belgesi bulunan ve özel kıyafet veya işaret taşıyan kişiler, görev sırasında trafik yönetimi açısından görevli kişilerin yetkilerine sahiptir.

Okul geçitlerinde görevli olarak çalışabileceklerde aranacak nitelikler, bunların hangi şartlarda, zaman ve sürelerle görev yapacakları, kıyafetleri veya taşıyacakları işaretler ile diğer hususlar yönetmelikte belirtilir.

Okul geçidi görevlisinin talimatına uymayanlar hakkında duyuru üzerine trafik zabıtasınca, eylemine uyan madde hükmüne göre işlem yapılır.

Yönetmelikler

MADDE 135. — Bu Kanunla ilgili Karayolları Trafik Yönetmeliği, ilgili bakanlıkların görüşü alınmak suretiyle İçişleri Bakanlığının koordinatörlüğünde, Bayındırlık ve Ulaştırma bakanlıklarınca müştereken, bu Kanunda çıkarılması öngörülen diğer yönetmelikler ilgili bakanlıklarca kanunun yayımı tarihinden itibaren bir yıl içinde çıkarılır ve Resmî Gazetede yayımlanır.

ONİKİNCİ KISIM
Geçici Hükümler

GEÇİCİ MADDE 1. — 6085 sayılı Karayolları Trafik Kanununa ve bu Kanuna göre verilen araçlara ait belgelerle şoför ehliyetnameleri ve sürücü belgelerinin değiştirilip yenilenmesi bilgi işlem merkezi hizmete konulduktan sonra yönetmelikte belirtilen usul, esas ve şartlara göre yapılır. Bu işlemlere İçişleri Bakanlığının tespit ve ilân edeceği tarihte başlanır ve iki yıl içinde tamamlanır.

Bu değiştirme ve yenilemeler harca tabi değildir.

İki yıllık süre sonunda değiştirilmeyen, araçlara ait belgelerle şoför ehliyetnameleri ve sürücü belgeleri, değiştirilinceye kadar geçersiz sayılır.

Geçersiz belgelerle araç kullanılması veya aracın trafiğe çıkarılması halinde şoför ve sürücüler araç kullanmaktan ve bu araçlar trafikten men edilir.

GEÇİCİ MADDE 2. — 6085 sayılı Karayolları Trafik Kanununa göre verilmiş olan şoför ehliyetnameleri değiştirilinceye kadar;

a) Amatör ve profesyonel şoför ehliyetnamesi sahipleri bu Kanunun 38 inci maddesinde belirtilen (B) sınıfı sürücü belgesi ile kullanılan araçları,

b) Ağır vasıta ehliyetname sahipleri ise bu Kanuna göre (C) ve (D) sınıfı sürücü belgesi ile kullanılan araçları ve en az iki yıllık ağır vasıta ehliyetnamesi sahibi olmak şartıyla da (E) sınıfı sürücü belgesi ile kullanılan araçları,

Kullanabilirler.

GEÇİCİ MADDE 3. — Bu Kanunun yürürlüğe girdiği tarihten önce edinilmiş ve çeşitli nedenlerle tescili yapılmamış tarımda kullanılan lastik tekerlekli traktörlerin tescili, bu Kanunun yürürlüğe girdiği tarihten başlayarak bir yıl içinde, tescil için başvuranların aracın sahibi olduklarını kanıtlayan bir belge vermeleri şartı ile yapılır.

Bu Kanunun yürürlüğe girdiği tarihten önce satışı yapılmış olan araçların trafikte ve vergi kaydında maliki olarak görünen eski sahipleri, bu Kanunun yürürlüğe girdiği tarihten itibaren bir yıl içinde, noterlikçe düzenlenen satış belgesi ile trafik bürosuna başvurduklarında, yeni malikin de beraber başvurusu veya muvafakatı aranmaksızın trafik kaydı ve trafiğin duyurusu ile de vergi kaydı yeni maliki adına devir edilir. Satışlar zincirleme devam etmiş ise bu işlemler de aynen zincirleme devam edebilir.

Bu şekilde yapılan tescillerde taşıt alım vergisinin alıcı tarafından ödenmemiş olması halinde işlemi yapan tescil memurları 1318 sayılı Finansman Kanununun 10 uncu maddesine göre sorumlu tutulmazlar.

GEÇİCİ MADDE 4. — 6085 sayılı Karayolları Trafik Kanunu gereğince işleme konan para cezalarının takip ve sonuçlandırılmasına bu Kanunun yürürlüğe girdiği tarihten sonra da anılan kanun hükümlerine göre devam olunur.

GEÇİCİ MADDE 5. — Bu Kanunun 42 nci maddesinin birinci fıkrası uyarınca sınavların trafik zabıtasınca yapılmasına Kanunun yayımı tarihinden itibaren en geç bir ay içinde başlanır. Sınavların trafik zabıtasınca yapılmasına başlanıncaya kadar, 6085 sayılı Kanun uyarınca görev yapmakta olan sınav komisyonlarının görev ve yetkileri devam eder.

GEÇİCİ MADDE 6. — Taksimetrelerin hangi il ve ilçelerde hangi tarihten itibaren, takoğrafların, öncelikle hangi cins araçlarda hangi tarihten itibaren kullanılacağına ilişkin esaslar yönetmelikte gösterilir.

ONÜÇÜNCÜ KISIM

Kaldırılan Hükümler, Yürürlük ve Yürütme

Yürürlükten kaldırılan hükümler

MADDE 136. — 6085 sayılı Karayolları Trafik Kanunu ile ek ve değişiklikleri ve diğer kanunların bu Kanuna aykırı hükümleri yürürlükten kaldırılmıştır

Yürürlüğe girme

MADDE 137. — Bu Kanunun;

a) 42 nci maddesinin birinci fıkrası ile 51, 68, 135 ve Geçici 5 inci maddeleri yayımı tarihinde,

b) 118 ve 132 nci maddeleri, bilgi işlem merkezi faaliyete başladıktan ve geçici 1 inci maddesindeki işlemler tamamlandıktan sonra,

c) Diğer maddeleri de bu Kanunun yayımı tarihinden bir yıl sonra,

Yürürlüğe girer.

Yürütme

MADDE 138. — Bu Kanun hükümlerini Bakanlar Kurulu yürütür.

BU KANUNA AİT TUTANAKLAR

	Danışma Meclisi	
Cilt	Birleşim	Sayfa
2	34	118
18	107	107
	114	487:523
	116	577:625
	117	630:672
	118	674:718
	120	762:802
19	121	3:49
	122	52:97
	123	101:116

I - Gerekçeli 397 S. Sayılı basmayazı Danışma Meclisinin 114 üncü Birleşimine, 678 S. Sayılı basmayazı Millî Güvenlik Konseyinin 172 nci Birleşim tutanağına bağlıdır.

II - Bu Kanunu; Danışma Meclisi Bayındırlık, Ulaştırma, İmar ve İskân, Turizm ve Tanıtma, Adalet, Millî Savunma, İçişleri ve Dışişleri, Millî Güvenlik Konseyi İçişleri komisyonları görüşmüştür.

III - Esas No.: Danışma Meclisi 1/116, Millî Güvenlik Konseyi 1/539.